

2015-08-24

Version 1.0

Temarapport:

Uganda

Den kulturella kontexten för hbt-personer.

Innehåll

1. English summary.....	5
1.1. Introduction	5
1.1. Normative heterosexual relations	5
1.2. The society's perception of homosexuality	6
1.3. Society's actions and reactions against homosexuals	6
1.4. Being homosexual in Uganda.....	7
1.5. The legal dimension	7
2. Inledning	9
2.1. Bakgrund	9
2.2. Avgränsning	9
3. Introduktion till det ugandiska samhället.....	11
3.1. Lifos analys	12
4. Heterosexuella relationer	12
4.1. Synen på familjen och äktenskapet	12
4.1.1. Lifos analys	13
4.2. Uttryck för kärlek	13
4.3. Relationer före äktenskapet	13
4.3.1. Lifos analys	13
4.4. Giftermål.....	14
4.4.1. Val av partner	14
4.4.2. Giftasålder	14
4.4.3. Situationen för den som inte har gift sig	14
4.4.4. Barn	14
4.4.5. Lifos analys	15
4.5. Skilsmässor.....	15
5. Samhällets attityder gentemot homosexuella.....	16
5.1. Samhällets syn på vad hbt är	16
5.1.1. Lifos analys	16
5.2. Rekrytering	16
5.3. Tabu.....	16
5.4. Språk.....	17
5.5. Samhällets syn på vad som är tecken på homosexualitet	17
5.5.1. Att vara ogift och barnlös.....	18
5.5.2. Boendet	18
5.5.3. Utseendet.....	19
5.5.4. Beteendet.....	19
5.5.5. Övrigt	20
5.6. Betydelsen av klassaspekten.....	20
5.7. Samhällets agerande gentemot homosexuella	20
5.7.1. Avhysningar	20
5.7.2. Arbete och uppsägningar	21
5.7.3. Utpressning	21
5.7.4. Våld mot homosexuella	22
5.7.5. Lifos analys	23
5.7.6. Sexuellt våld mot hbt-personer	24

5.8. Hbt-personens familj	24
6. Uppväxtåren och skola.....	26
6.1. Uppväxtår	26
6.2. Skola.....	27
6.2.1. Sexualundervisning	28
6.2.2. Att vara homosexuell i ugandisk skola	28
7. Religion.....	29
7.1. Kyrkans och moskéns syn på homosexualitet	30
7.1.1. Lifos analys	31
7.2. Individens (och familjers) förhållningssätt gentemot religionen och kyrkan.....	31
7.3. Lifos analys	32
8. Att vara homosexuell i Uganda.....	32
8.1. Homosexuellas agerande för att inte väcka uppmärksamhet	33
8.2. Homosexuella män	33
8.3. Lesbiska kvinnor	33
8.4. Bisexuella	33
8.5. Transpersoner	34
8.6. Intersexuell person.....	35
9. Att som homosexuell komma ut och leva öppet	35
9.1.1. Lifos analys	35
9.2. Mötesplatser	35
10. Hbt-organisationer.....	36
11. Risker	37
11.1. Risker för aktivister och advokater i hbt-fall	38
12. Tillgång till hälsovård	38
13. Media	39
13.1. Enskilda medier	40
14. Lagar gällande homosexualitet	40
14.1. Historisk tillbakablick.....	40
14.2. Strafflagen.....	40
14.3. The Anti-Homosexuality Act	41
14.4. Effekter av Anti-Homosexuality Act i samhället	42
14.5. NGO Registration Bill	42
15. Polisens agerande	43
15.1. Utpressning	44
16. Domstolars agerande	45
Källförteckning	46
Ordlista.....	47

Om rapporten

Denna rapport är skriven i enlighet med EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation (2008). Den är sammanställd utifrån noggrant utvalda och allmänt tillgängliga informationskällor. Alla använda källor refereras.

Informationen har noggrant granskats, utvärderats och bearbetats under en begränsad tid. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara uttömmande och bör inte tillmätas exklusivt bevisvärde i samband med avgörandet av ett enskilt ärende.

Om en specifik händelse, person eller organisation inte nämns i rapporten innebär inte detta att händelsen inte har ägt rum, eller att personen eller organisationen inte existerar. Informationen i rapporten återspeglar inte nödvändigtvis Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och det finns ingen avsikt att genom rapporten göra politiska ställningstaganden.

1. English summary

1.1. Introduction

From the 6th to the 11th May 2014, Lifos undertook a Fact-Finding Mission (FFM) to Uganda with the scope of updating and deepening its knowledgebase regarding the cultural context for LGBT persons in Uganda. Lifos has primarily focused on the break points between what is considered norm, and what creates norm transgressive attention. Lifos has not strived to gather information on what LGBT persons are exposed to from the state or society on account of their sexual orientation. In order to get a good understanding of this exposure, Lifos refers to other reports. The delegation consisted of staff from Lifos as well as a LGBT specialist from the Division of Asylum Examination within the Swedish Migration Agency.

The delegation undertook 17 interviews with staff from UN organisations, embassies, schools, religious institutions as well as representatives from LGBT organisations, and civil society. In the selection of interlocutors Lifos aimed at getting as many different views as possible. However, it should be clarified that the interviewees mainly were part of the urban, educated, Christian middle-class.

Unless otherwise stated, this report presents the information gathered during the FFM. The sources are given in footnotes and the fact that sometimes only one source is mentioned does not necessarily mean that more sources have not given the same information. Some sources have on their own request been anonymised. The anonymous sources have been given an own anonymous identity (e.g. International Organisation A). It is clear from the context where Lifos assesses the gathered information.

During the FFM NGOs, Western Embassies and UN organisations have stated that there are problems with the reporting of incidents against LGBT persons in Uganda. Almost all information about incidents that LGBT persons have been subjected to comes from the LGBT organisations. There have been difficulties to get detailed and concrete information regarding these incidents. As the LGBT organisations also have an interest in keeping the risks on a certain level in order to get funding, a working group has looked into the matter. At the time for Lifos visit in Uganda, they had not yet finished their work. Lifos has later been informed that this working group has not published a report. However, it is important to stress that it is the number of incidents which is questioned. None of the interlocutors question that the type of incidents reported by the LGBT organisations occur, nor that the situation for LGBT persons in Uganda is difficult.

1.1. Normative heterosexual relations

In order to get a good understanding of the conditions for LGBT persons in Uganda, it is important to consider society's view on heterosexual relations.

In this context, it is likewise important to take account of the diversity of ethnic groups, languages, religions, and lifestyles in Uganda.

Both educated citydwellers and the non-educated rural population find marriage very important, a value considered African. Large families with many children, and with the man as the head of the family, are still common in Uganda. Together they constitute the social network for the unemployed, elderly, and ill within the family. Before marriage both parties undertake research on the proposed bride or groom and his or her family. Love is defined as a young person's possibility to fulfil the gender roles.

The family, and society in general, expects the marriage to be a union between a man and a woman, and lead to reproduction. It is considered to be a lack of respect for the marriage as such if a married couple does not have any children. A marriage without children is regarded as incomplete.

1.2. The society's perception of homosexuality

The knowledge about LGBT is generally very low, and the understanding that homosexuality is something a person learns to adopt is undisputed. The perception that one can be recruited to homosexuality, as well as that one can learn to be heterosexual, is prevailing. LGBT is confused with issues like pedophilia and exhibitionism. For many Ugandans homosexuality is equivalent with gay men, and this in turn means anal sex which is considered disgusting.

In the Ugandan society, various factors are perceived as signs of homosexuality. A common feature for the signs is that they draw the attention to someone for not following the heteronormative society's values.

1.3. Society's actions and reactions against homosexuals

The greatest challenge for LGBT persons in Uganda is the general public, not the police. Violence targeting LGBT persons exists and there have been cases of mob violence. Cases of landlords evicting homosexual tenants are also known, as well as attacks targeting homosexuals and their homes. There are cases where LGBT persons have lost their jobs when discovered to be LGBT. Extortions, sometimes prepared by persons within the LGBT community, are another known risk.

The family's reaction on family member's homosexuality varies from family to family. Often, the family is ashamed and the reaction is strong, and takes place within the context of a homophobic and deeply religious society. The family is likely to try to correct the homosexual family member in one way or another. It could mean incarceration, isolation, praying, exorcism as well as violence, marrying off the son or daughter and corrective rapes in case of lesbian or transgender women. Occasionally, homosexual family members are admitted to psychiatric care. In rare cases,

the family reports the homosexual son or daughter to the police, and even more rarely, the homosexual family member is killed.

Even though there are some differences between congregations, the Christian denominations do not have a lenient view towards homosexuality. The attitude is rather characterised by hatred. It is preached at mass that homosexuality is wrong and that it is the devil who has taken possession of a homosexual person. A person exposed as a homosexual can expect this to be known in the Christian community. That leaves religious LGBT persons in Uganda without comfort or support from the church. Many homosexuals try to be cured from their homosexuality, but when failing it is not unusual to blame God. Bishop Christopher Senyonjo in Kampala is the exception, and has stated that homosexual consenting love between two adults is not wrong. Bishop Senyonjo has, however, been excluded from his Church and is not a bishop in Uganda anymore. However, he still conducts services for marginalised groups. LGBT persons also still turn to him for counselling.

Schools in Uganda are generally very religious, and within the school system the LGBT issues are most sensitive. President Museveni rejects the idea of sex education, as there is a perception that it is a way of teaching [and recruiting to] homosexuality. There is some sex comprised in the biology subject. It is, however, mixed with Christian values and a focus on continence.

1.4. Being homosexual in Uganda

Homosexuals need to pay attention to their ways of expression so as not to raise suspicion regarding their sexual orientation. Some homosexuals, both men and women, have heterosexual partners in order to hide their sexual orientation. It is about keeping a low profile and not showing affection in public. Bisexuals often stay under the radar in society, as the society in general has not understood that there are bisexuals.

The risk becomes a reality when breaking the heterosexual norms in any way or when coming out of the closet. It is hard for LGBT persons in Uganda, when family, friends and boda-boda-drivers¹, people one should be able to trust, turns the back on LGBT persons. To lose support from family is difficult in a society which in principal lacks social security systems.

Transgender persons have difficulties keeping a low profile as it is often visibly apparent that they are transgender. The stigmatisation confronting this group does not regard sexuality, but the transgression of gender norms in society.

1.5. The legal dimension

The Penal Code prohibits sodomy which is considered an offence against the order of nature. The Code prohibits all sexual activity considered as non-

---

¹ Boda-boda is a motorcycle taxi.

normative. The law is still applied, even though the Anti-Homosexuality Act was gazetted in March 2014. According to this new law promotion of homosexuality is forbidden. Even though it is a bit unclear what is considered promotion, it could be said to cover a wide spectrum such as organisations working with LGBT issues or commitments in schools. The Anti-Homosexuality Act has discouraged people to be associated with LGBT persons. Meeting places, such as clubs, and bank accounts for people working with LGBT persons has been shut down. It also means that people increasingly report LGBT persons to the police for fear that they otherwise will be perceived as promoting LGBT.

The police are poorly educated, and it is not clear on what grounds arrests are being made. The most common cause leading to arrests of LGBT persons is that someone has tipped the police. The house is searched for evidence. Normally the police does not take the gay man or lesbian to court, but hold him or her in the arrest and demands money, i.e. a bribe. There is a fear among LGBT persons to turn to the police when they are victims of a crime. If questioned by the police, they could be revealed as LGBT and be arrested themselves. Most cases of arrests are about extortion. The police are not inclined to torture arrested LGBT persons, but it happens that fellow-prisoners do.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Lifos har under perioden 6 – 9 maj 2014 genomfört en utredningsresa till Uganda i syfte att inhämta uppdaterad och fördjupad information om den kulturella kontexten för hbt-personer i Uganda. I delegationen ingick förutom Lifos även en hbt-specialist från verksamhetsområde asylprövning inom Migrationsverket.

2.2. Avgränsning

Informationsinhämtandet fokuserade på den kulturella kontexten för hbt-personer i Uganda, för vad brytpunkterna mellan vad som i det ugandiska samhället anses vara normen och vad som skapar normbrytande uppmärksamhet. Lifos har under resan inte eftersträvat att inhämta information om vad hbt-personer utsätts för från staten eller samhället med anledning av sin sexuella läggning. Viss sådan information har dock under samtalen framkommit och redovisas i rapporten. För en grundlig och heltäckande bild av detta hänvisas dock till annan rapportering. I förevarande rapport redovisas den information som inhämtats under resan tillsammans med viss information som inhämtats från andra källor.

Delegationen genomförde sjutton intervjuer i Kampala. Samtalen har förts med personer i hbt-rörelsen, medarbetare vid västerländska beskickningar, FN-organisationer, företrädare för civilsamhället och religiösa företrädare. Lifos har vid urvalet av samtalspartner strävat efter att få en så mångfacetterad bild av situationen som möjligt. På grund av hbt-frågans känslighet i Uganda, särskilt vid tidpunkten för Lifos besök, har Lifos inte talat med företrädare för ugandiska staten. Lifos gjorde vid tidpunkten för resan bedömningen att trots Lifos opartiskhet och objektivitet, fanns en alltför stor risk att av den ugandiska staten uppfattas som en del av det västliga samfundet som vid tidpunkten hade starkt uttryckta värderingar på Ugandas agerande. Vidare gjorde Lifos bedömningen att Lifos besök med frågor i ämnet till statliga myndigheter vid tidpunkten för resan därför skulle riskera att påverka hbt-personers situation i Uganda, vilket inte var Lifos avsikt.

Rapporten redovisar om inte annat anges den information som samlats in under utredningsresan. Källorna anges i fotnoter och det faktum att endast en källa redovisats betyder inte nödvändigtvis att inte flera källor uppgett samma information. En del av källorna är på egen begäran anonymiserade för att inte riskera att pekats ut. De anonyma källorna har getts en egen anonym identitet (t.ex. internationell organisation (A)). I de delar rapporten redovisar Lifos bedömning av den inhämtade informationen framgår det av texten.

Lifos har i samtalen med hbt-personer främst talat med en urban, utbildad och kristen medelklass. Lifos har försökt att tala även med personer med annan bakgrund, men har bland annat på grund av utredningsresans begränsning i tid och till att enbart omfatta Kampala inte lyckats nå andra. I de allra flesta fall handlar samtalen om homosexuella män, vilket i samtal med många samtalspartner är en självklar utgångspunkt. Lifos har också samtalat med lesbiska kvinnor och en transperson. Informationen i rapporten om vad som är specifikt för homosexuella män kan framstå som knapphändig. Det är dock viktigt att i sammanhanget känna till att den homosexuella mannen är normen i hbt-samfundet. Förtydligande om vad som skiljer sig från den normen, exempelvis gällande lesbiska kvinnor, redovisas under separata rubriker. Vad gäller information om transpersoner och intersexuella personer har Lifos endast fått knapphändig information och inte någon del av informationen är i detta avseende inhämtad från intersexuella personer. Lifos har inte någon information specifikt om bisexuellas situation.

Det har framkommit uppgifter från NGO:er, västliga myndigheter och FN-organisationer att det finns en problematik i rapporteringen om incidenter mot hbt-personer i Uganda. Hbt-samfundet är beroende av att hålla riskfaktorn uppe för att få finansiering. Det är ett problem eftersom i princip all information om incidenter mot hbt-personer initialt kommer från hbt-organisationer, men att de i princip aldrig nämner exakt antal incidenter. En arbetsgrupp har tillsatts för att följa upp de rapporterade incidenterna. Arbetsgruppen har inte slutfört sitt arbete när Lifos lämnar Uganda. En västerländsk ambassad i Kampala har i augusti 2015 uppgett att någon rapport inte sammanställts utifrån arbetsgruppens arbete.² Det är dock viktigt att påpeka att ingen av Lifos samtalspartner ifrågasätter att incidenter av den typen som rapporteras inträffar eller att situationen för hbt-personer i Uganda är allvarlig. Däremot är antalet incidenter ifrågasatt.

Lifos har valt att använda den terminologi som samtalspartnern har använt utan att ta ställning till vilken värdeladdning termen har i Uganda och/eller i Sverige. Intervjuerna har förts på engelska och de termer som samtalspartnern har använt har översatts till sin svenska motsvarighet, utan att ta hänsyn till om den termen på svenska har en annan värdeladdning än på engelska. Lifos är medvetet om att det i sammanhanget inte finns några neutrala termer. När Lifos i kommentarer reflekterar över den inhämtade informationen används den terminologi som i sammanhanget bedöms som minst värdeladdad och därmed mest neutral.

---

² Västerländsk ambassad i Kampala (E), telefonsamtal 2015-08-17

3. Introduktion till det ugandiska samhället

En mycket stor andel av Ugandas befolkning är barn och ungdomar. Befolkningen består av ett fyrtiotal folkgrupper som kan delas in i fyra huvudgrupper. Det finns motsättningar mellan grupperna, i grova drag kan sägas att skiljelinjen går mellan folken i söder och folken i norr. Bantufolken utgör tillsammans ungefär två tredjedelar av ugandierna och återfinns framförallt i södra och sydvästra Uganda. Av ugandierna tillhör cirka en sjättedel baganda.³ Det har stor betydelse för individen vilken folkgrupp man tillhör och det tillhör vanligheterna att personer med makt anklagas för att gynna den egna gruppen.⁴

Engelska är landets officiella språk, och också undervisningsspråk på vissa ställen när det gäller högre utbildning, men talas bara av 10-20 % av befolkningen, i huvudsak stadsbor. I övrigt finns det nästan lika många språk som folkgrupper. Folkgruppen baganda talar luganda, ett språk som förstås av totalt en tredjedel av ugandierna. Swahili är inte så utbrett som i andra delar av östra Afrika, men förstås av ungefär en tredjedel av befolkningen. Det har främst varit militärens språk och ger därför många ugandier negativa associationer.⁵

Uganda är ett djupt religiöst samhälle där religionsfriheten respekteras.⁶ En majoritet av ugandierna tillhör en kristen kyrka – en katolsk, anglikansk eller en frikyrka med rötterna i USA. Muslimerna, som utgör cirka 10 %, bor främst i de norra delarna. Cirka 10 % av befolkningen bekänner sig till någon av de traditionella religionerna eller blandar kristendom eller islam med traditionella föreställningar.⁷

Livet i Uganda skiljer sig mycket åt beroende på om man lever i stad eller på landsbygden. I städerna liknar livet på många sätt, t.ex. vad gäller familjestruktur, fritid och arbetsliv, det liv som levs i västvärlden. På landsbygden däremot är exempelvis familjestrukturen mer traditionell och flera generationer kan leva tillsammans. Kvinnor har jämfört med grannländerna en starkare roll i samhället⁸, men trots det är Uganda ett patriarkaliskt samhälle.⁹ Det sociala skyddsnätet i Uganda är svagt och i avsaknad av detta är familjen och släkten viktig för att hjälpa åt när en individ behöver hjälp av någon anledning.¹⁰

³ Landguiden, *Uganda / Befolkning och språk*, betaltjänst, hämtad 2015-07-08

⁴ Landguiden, *Uganda / Sociala förhållanden*, betaltjänst, hämtad 2015-07-08

⁵ Landguiden, *Uganda / Befolkning och språk*, betaltjänst, hämtad 2015-07-08

⁶ Västerländsk ambassad i Kampala (E), samtal i Kampala maj 2014

⁷ Landguiden, *Uganda / Religion*, betaltjänst, hämtad 2015-07-08

⁸ Landguiden, *Uganda / Sociala förhållanden*, betaltjänst, hämtad 2015-07-08

⁹ Biggy, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

¹⁰ Landguiden, *Uganda / Sociala förhållanden*, betaltjänst, hämtad 2015-07-08

3.1. Lifos analys

Lifos noterar att Uganda är ett differentierat samhälle såväl vad gäller folkgrupper, språk, religion och livsstil. Detta måste man ha i åtanke när man talar om ugandier och när man analyserar livssituationen för exempelvis homosexuella i det ugandiska samhället. Alla andra variabler i en persons situation måste också vägas vid en analys av en enskild persons situation.

4. Heterosexuella relationer

För att kunna ge en bild av hur situationen är för hbt-personer i Uganda är det av vikt att skaffa sig en uppfattning om synen på de i samhället normgivande heterosexuella relationerna.

4.1. Synen på familjen och äktenskapet

Det är kulturella och religiösa övertygelser som format de ugandiska familjevärderingarna och såväl den utbildade urbana medelklassen som den utbildade befolkningen på landsbygden har i stort samma inställning. En sådan värdering är att giftermål är mycket viktigt.¹¹ Man anser att det är ugandiska värderingar och vill inte ha synpunkter på dessa värderingar från västvärlden.¹²

I det ugandiska samhället innebär det en högre status för både män och kvinnor som ingått äktenskap jämfört med personer som är ogifta.

Traditionellt sett hade polygama män högre status än de monogama.

Andelen monogama äktenskap har dock ökat i samhället.¹³

I de flesta av Ugandas kulturer, om än inte alla, har en blivande frus oskuld varit viktig och det finns hårda straff för kvinnor som blir gravida före äktenskapet. Hemgiftens storlek kan också variera beroende på om den blivande bruden är oskuld eller inte.¹⁴

Traditionellt har ugandiska familjer en tydlig uppdelning där könet avgör sysslorna. Vanligen ansvarar kvinnan för hushållsarbetet, att odla mat och att laga den, hämta vatten och ved samt att ta hand om barn. Männen har en mindre roll i hushållet och står för familjeförsörjningen samt äger det mesta av landets resurser, framförallt mark. På familjenivå överlåter ofta kvinnan avgörande beslut till mannen, som också kan fatta sådana utan att konsultera kvinnan.¹⁵

Det ugandiska samhället är i förändring och traditionella sedvänjor försvagas. Med nya värderingar kommer nya seder, och exempelvis

---

¹¹ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

¹² Västerländsk ambassad i Kampala (F), samtal i Kampala maj 2014

¹³ Otiso, Kefa M., *Culture and Customs of Uganda*, Greenwood Press, Westport, Connecticut * London, 2006, s. 82 f.

¹⁴ Ibid, s. 88 ff.

¹⁵ Ibid, s. 93ff.

förekommer framförallt i städerna numera hushåll med endast en kvinnlig förälder vilket traditionellt varit ovanligt.¹⁶ Det finns ingen juridisk form av samboskap i Uganda, men likväl ökar företeelsen främst i städerna. Det beror dels på att traditionella sociala seder försvinner i det moderna samhället, dels också på fattigdom. Att gifta sig är kostsamt eftersom hemgift, vigsel och fest eller mottagning ska betalas. Det förekommer också att ett ungt par bor tillsammans ”på försök” ett tag innan de senare gifter sig.¹⁷

Vad gäller otrohet uppgav en av Lifos samtalspartner vid besöket i Uganda att det är accepterat att ha utomäktenskapliga affärer både för män och kvinnor.¹⁸

4.1.1. Lifos analys

Lifos noterar att uttalandet om att otrohet är accepterat inte berördes av någon annan samtalspartner samt att uttalandet gjordes i en urban och utbildad miljö. Vidare att en annan källa uppger att skilsmässa ofta orsakas av kvinnans otrohet (se vidare avsnitt 4.5 Skilsmässor). Lifos bedömer att synen på otrohet generellt inte är så tillåtande i Uganda, även om det finns kretsar där så är fallet.

4.2. Uttryck för kärlek

Ugandier visar inte ömhet för varandra offentligt och man kysser exempelvis inte varandra på öppen plats.¹⁹

4.3. Relationer före äktenskapet

I de flesta av Ugandas kulturer, om än inte alla, har en blivande frus oskuld varit viktig och det finns hårda straff, inklusive att kvinnan dödas, för kvinnor som blir gravida före äktenskapet. Hemgiftens storlek kan också variera beroende på om den blivande bruden är oskuld eller inte.²⁰

Det är dock numera inte ovanligt att unga människor har flera olika sexuella förbindelser innan äktenskapet, vilket en källa Lifos talade med uppgav var mer accepterat än att vara homosexuell.²¹

4.3.1. Lifos analys

Lifos noterar dock att det finns ett tabu mot homosexualitet²², så jämförelsen i sig mellan föräktenskapliga sexuella förbindelser och homosexualitet säger inte så mycket om hur accepterat sexuella förbindelser före äktenskapet verkligen är.

---

¹⁶ Otiso, s. 97 f.

¹⁷ Ibif, s. 87, 98

¹⁸ Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala i maj 2014

¹⁹ Ibid.

²⁰ Otiso, s. 88 ff.

²¹ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala 2014

²² Senyonjo, Christopher, biskop, St. Paul's Reconciliation and Equality Center, samtal i Kampala maj 2014

4.4. Giftermål

4.4.1. Val av partner

Även om västerländska seder, såsom att en ogift ung man uppvaktar en kvinna han är intresserad av att gifta sig med samt västerländska vigseltraditioner, i framförallt städerna blivit allt mer vanliga kvarstår faktorer som etnicitet, religion, yrke, föräldrarnas samtycke och social klass som viktiga aspekter när frågan om vem mannen ska uppvakta och senare ingå äktenskap med övervägs.²³ Det innebär att normalt sett så företar båda parter en bakgrundskoll på den tilltänkte äktenskapspartnern och dennes familj. Man vill undvika att gifta in sig i familjer som uppfattas som lata, drabbade av häxeri, frosseri, alkoholism, barnlöshet eller andra oacceptabla beteenden eller karaktärsdrag.²⁴ ”Kärlek” definieras som en ung persons möjlighet att infria förväntningarna i de könsroller som definierats av samhället.²⁵

4.4.2. Giftasålder

Under 1990-talet gifte sig flickor när de hade gått ut skolan. Numera är det vanligt att man efter att ha slutat skolan skaffar sig ett jobb innan man gifter sig.²⁶ Det är vanligt att kvinnor gifter sig när de är 20-25 år. När en kvinna är i 30-årsåldern börjar hon anses gammal i äktenskapshänseende, medan motsvarande ålder för män är tio år senare. Det finns också en skillnad mellan stad och landsbygd där man anses gammal i detta avseende tidigare på landsbygden.²⁷

4.4.3. Situationen för den som inte har gift sig

En ogift person har i det ugandiska samhället traditionellt inte samma status i samhället som en gift person.²⁸

4.4.4. Barn

Det anses vara respektlöst mot äktenskapet som sådant om ett gift par inte får barn. I den utbildade urbana befolkningen är normen att ett par har tre barn, i den outbildade landsbygdsbefolkningen är det sju till åtta barn. Såväl den utbildade urbana befolkningen som den outbildade landsbygdsbefolkningen har samma kulturella värderingar. Det är exempelvis vanligt att tro att infertilitet orsakats av en förbannelse från någon äldre släkting, såsom t.ex. gammelfarfar, om en man visar sig vara infertil.²⁹

---

²³ Otiso, s. 82 f.

²⁴ Ibid., s 85

²⁵ Ibid., s 85

²⁶ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

²⁷ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

²⁸ Otiso, s. 82 f.

²⁹ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

Samkönade relationer producerar inga barn. Heterosexuella infertila personer får i detta avseende utstå ett lika högt stigma som en homosexuell person, barnlöshet i sig är ett stigma. Adoptioner är på grund av traditionella seder inom den ugandiska kulturen inte välkommet i samhället.³⁰

En infertil kvinna kallas med ett nedsättande ord för ”mugumba”.³¹

Mot bakgrund av att barn är mycket viktigt i det ugandiska samhället finns det en viss acceptans för barn till ogifta kvinnor. En av Lifos samtalspartner uppgav att dessa barn vanligen flyttas till sin farmor när de är i åldern tre till fem år eftersom de tillhör faderns familj.³² Heterosexuella mödrar som har barn och har skilt sig från barnens pappa, kan ha dem legalt upp till sju års ålder. Därefter är det faderns förmåga att ta hand om barnet som får avgöra om det ska bo hos honom eller hos modern. Ekonomiska aspekter vägs också in.³³

4.4.5. Lifos analys

Lifos noterar att barnen sannolikt flyttas från modern till faderns sida av släkten vid lite olika åldrar. Det väsentliga att notera är dock att barnen anses tillhöra faderns familj.

4.5. Skilsmässor

Skilsmässa är traditionellt ovanligt i Uganda men har blivit mer vanligt på senare tid, och orsakas ofta av otrohet från fruns sida. Även om en viss förändring kan noteras, så ser det ugandiska samhället fortfarande mer allvarligt på kvinnlig otrohet än manlig.³⁴ I många av de traditionella ugandiska samhällena skulle hemgiften som kvinnans familj fått i samband med äktenskapet betalas tillbaka. Det har inneburit att såväl makens som hustruns familjer och släkter har engagerat sig hårt i att lösa äktenskapskrisen i syfte att äktenskapet ska bestå. Därför har skilsmässofrekvensen traditionellt varit låg.³⁵

Jay Abang från Freedom and Roam Uganda (FARUG) uppgav att ensamföräldrar accepteras, men har det svårt och kan antas vara lesbiska. Kvinnor som är småbrukande bönder och gifta med en man behandlas mer respektfullt än en ensamstående parlamentsledamot.³⁶

---

³⁰ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

³¹ Ibid.

³² Ibid.

³³ Biggy, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

³⁴ Otiso, s 83

³⁵ Ibid., s. 88f.

³⁶ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

5. Samhällets attityder gentemot homosexuella

5.1. Samhällets syn på vad hbt är

På 1990-talet diskuterades inte hbt-frågan i Uganda i nämnvärd omfattning.³⁷ Den genomsnittlige ugandiern idag har en mycket låg kunskap om hbt-frågor³⁸ och tänker att homosexualitet är fel. Uppfattningen att homosexualitet är något som man lär sig är obestridd.³⁹ Hbt-frågan blandas ihop med frågor som pedofili och exhibitionism.⁴⁰ Homosexualitet likställs för många ugandier med manlig homosexualitet, vilket i sin tur likställs med analsex. Analsex anses vara avskyvärt och det är den huvudsakliga anledningen till att reaktionerna mot manlig homosexualitet är så stark.⁴¹ Framförallt i landsbygdsområden har mycket i hbt-frågan reducerats till analsex. Den rådande uppfattningen är därför att två kvinnor inte kan ha sex med varandra.⁴² Biskop Christopher Senyonjo, som sedan 2001 engagerat sig i hbt-frågan i Uganda och som öppet står för uppfattningen att vissa homosexuella inte kan ändra sig och att homosexualitet mellan två samtyckande vuxna inte är fel, berättade i samtal med Lifos att man inte kan säga att alla inte kan ändra sig och bli heterosexuella. Hans erfarenhet var att en del människor kan ändra sig.⁴³

5.1.1. Lifos analys

Det faktum att gemene man uppfattar homosexualitet som ett beteendemönster innebär också att den rådande uppfattningen är att individen själv kan välja att upphöra att vara homosexuell.

5.2. Rekrytering

Uppfattningen att homosexualitet är ett inlärt beteende leder till att det är en utbredd uppfattning i Uganda att personer kan rekryteras till att bli homosexuella.⁴⁴

5.3. Tabu

Sexualitet är ett ämne som är tabu i det ugandiska samhället, liksom i samhällen i princip hela Afrika söder om Sahara.⁴⁵ I många familjer talar man inte om sex. I den mån man pratar om det är det i termer som ”om du har många sex-partners kan du få aids”, men man talar normalt inte om att

---

³⁷ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

³⁸ Västerländsk ambassad (E), samtal i Kampala maj 2014

³⁹ Västerländsk ambassad (D), samtal i Kampala maj 2014

⁴⁰ Västerländsk ambassad (E), samtal i Kampala maj 2014

⁴¹ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

⁴² Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

⁴³ Senyonjo, Christopher, biskop, St. Paul's Reconciliation and Equality Center, samtal i Kampala maj 2014

⁴⁴ Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

⁴⁵ Senyonjo, Christopher, biskop, St. Paul's Reconciliation and Equality Center, samtal i Kampala 2014

du kan eller ska använda kondom. Om familjen hittar en kondom hos en ungdom blir reaktionen ”Oh, du har sex!”⁴⁶

Eftersom det är tabu att prata om sexualitet talar man heller inte om vad som menas med att vara homosexuell. Det gäller i familjen men också i media. När den nya lagen, Anti-Homosexuality Act 2014, antogs var det inte någon diskussion i samhället om vad som avses med att någon är homosexuell. I den mån det nämns vid de ugandiska köksborden talas det om homosexualitet ur aspekten ”kan du förstå dessa västerländska seder...?”. På ett sätt har Anti-Homosexuality Act 2014 lett till fler diskussioner i de ugandiska hemmen om homosexualitet, men det är diskussioner som förstärker tabut och fördomarna. Det har lett till att uppfattningen att homosexualitet är fel har blivit mer utbredd, och flera är uppmärksamma på frågan än tidigare. Ett undantag är de högprofilerade homosexuella i det ugandiska samhället, som genom sin ställning i samhället klarar sig från en del av tabut och fördomarna. Präster pratar i och för sig illa om homosexuella högprofilerade personer, men det är mer som att celebriteter talar illa om varandra.⁴⁷

5.4. Språk

Många språk använder ord som är relevanta i hbt-sammanhang nedsättande. Att använda ”jag är annorlunda” som en omskrivning för att säga att man är homosexuell är godtagbart, men när en annan person rapporterar om homosexualitet används ett nedsättande ord i stället. I några av de inhemska språken finns ord för homosexualitet, ord som då används för att beteckna hela hbt-spektrat. Det finns exempelvis inte något specifikt ord för transperson eller intersexuell person. Så är det exempelvis på språket luganda, där ord som till sin natur är nedsättande och betyder ”äta bajs” eller ”äta skräp” används för hela hbt-spektrat.⁴⁸

”Kucho” är ett påhittat ord som används av hbt-personer sig emellan när de pratar om sig själva i en miljö med heterosexuella personer.⁴⁹

5.5. Samhällets syn på vad som är tecken på homosexualitet

I Uganda kan grannar rapportera till polisen om saker de upplever som avvikande, som exempelvis vem som har varit på besök och när. I det ugandiska samhället är allting allas angelägenhet.⁵⁰

Nedan beskrivs olika saker som gör att en person i det ugandiska samhället kan uppfattas som en hbt-person. Det krävs dock ofta något mer än bara en misstanke, än bara något skvaller från någon, för att en grupp tillsammans ska komma fram till att en person är homosexuell. Det behöver vara skvaller

⁴⁶ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala 2014

⁴⁷ Västerländsk ambassad (D), samtal i Kampala maj 2014

⁴⁸ Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

till en viss nivå, t.ex. att det finns ett rykte om att en man är homosexuell och att någon dessutom säger att han har försökt ha sex med barn.⁵¹

En västerländsk person vid en västerländsk ambassad som arbetat med hbt-frågan i Uganda uppgav att den breda ugandiska allmänheten inte känner till generaliteter såsom att män med ljus röst skulle vara homosexuella. Det som gör den ugandiska allmänheten uppmärksam på att någon skulle vara homosexuell är andra saker, som t.ex. att två kvinnor som inte tillhör samma familj bor ihop.⁵²

En samtalspartner uppgav att tidigare var samhället mindre känsligt för dessa tecken på homosexualitet. T.ex. år 2002 levde två lesbiska kvinnor, en ”butch”⁵³ som var en känd fotbollsspelare och en ”lipstick woman”⁵⁴, ihop i ett slumområde under förespeglning att de var släktingar.⁵⁵

5.5.1. Att vara ogift och barnlös

En man som inte ses tillsammans med någon flickvän kan väcka uppmärksamhet på så sätt att man funderar på om denne man kan vara homosexuell.⁵⁶ Om en man i 30-års-åldern fortfarande är ogift eller inte ses tillsammans med flickvänner börjar först familjen och sedan även andra i omgivningen, som grannarna, att undra om han är homosexuell.⁵⁷

5.5.2. Boendet

Flera av Lifos samtalspartner uppgav att två personer av samma kön som bor ihop men inte tillhör samma familj är misstänkt homosexuell.⁵⁸ När på dygnet och av vem en man får besök noteras av grannskapet, och kan i vissa fall leda tanken till att mannen är homosexuell.⁵⁹ En av Lifos samtalspartner uppgav dock att män som lever tillsammans som bröder, utan att dela säng eller praktisera analsex är godtagbart i samhället. Problemet är om analsex praktiseras. Manlig homosexualitet likställs med analsex.⁶⁰ Lifos noterar att det faktum att två personer av samma kön delar bostad kan väcka misstankar om homosexualitet, men att omständigheterna i varje fall spelar in hur det uppfattas och uppmärksammas av omgivningen.

Det är inte ovanligt att homosexuella flyttar ofta för att inte deras livsstil ska väcka negativ uppmärksamhet. Det har gjort att det faktum att någon flyttar ofta i sig skapar misstänksamhet om huruvida någon är homosexuell.⁶¹

⁵¹ Västerländsk ambassad (D), samtal i Kampala maj 2014

⁵² Västerländsk ambassad (F), samtal i Kampala maj 2014

⁵³ Butch beskriver en maskulin kvinna.

⁵⁴ Lipstick woman beskriver en feminin lesbisk kvinna.

⁵⁵ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

⁵⁶ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

⁵⁷ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

⁵⁸ Västerländsk ambassad (F), samtal i Kampala maj 2014

⁵⁹ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

⁶⁰ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

⁶¹ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

5.5.3. Utseendet

Den som överskrider könsnormerna riskerar att uppfattas som en hbt-person av omgivningen. Det är könsrelaterat och inte relaterat till sexuellt beteende.⁶²

Modemedvetna pojkar kan uppfattas som homosexuella⁶³, likaså en man som ser feminin ut.⁶⁴ Även en man med långt hår, dreadlocks, uppfattas som homosexuell men kan också antas hålla på med droger.⁶⁵

En kvinna som inte klär sig feminint, eller i övrigt är väldigt maskulin⁶⁶, kan uppfattas som lesbisk. Det gäller oavsett om kvinnan har barn eller inte.⁶⁷ Lipstick women passerar som heterosexuella.⁶⁸

Det finns homosexuella män som klär sig, pratar och utför sina plikter enligt heteronormen. Det finns dock också homosexuella män som har kodnamn, bär kläder och tyger som leder tankarna till homosexualitet – vilket gör dem utsatta. Det är främst personer i övre tonåren och yngre män.⁶⁹

5.5.4. Beteendet

En man som ses tillsammans med andra män, som är känt att de är homosexuella, kan uppfattas av omgivningen som homosexuell. Detsamma gäller för kvinnor som ses med lesbiska kvinnor. Likaså kan en man som tittar på en viss typ av tv-serier, som exempelvis "Sex and the City", uppfattas som homosexuell.⁷⁰ På vissa ställen kan en man som dricker likören Amarula bli anklagad för att vara homosexuell.⁷¹ Män som ses sova över hos män kan väcka misstankar om homosexualitet.⁷²

Kvinnor som avvisar män som vill dejta dem kan misstänkas vara lesbiska.⁷³ Likaså är det för kvinnor som för sig på ett maskulint sätt, t.ex. om de sitter bredbent som en man.⁷⁴

Såväl två män som två kvinnor kan hålla varandra i handen och kramas, men de kan inte kyssas utan att det går utanför den heterosexuella normen.⁷⁵

⁶² Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

⁶³ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

⁶⁴ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

⁶⁵ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

⁶⁸ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

⁶⁹ Kimbugwe, Moses, SPECTRUM Uganda Initiatives Inc., samtal i Kampala maj 2014

⁷⁰ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

⁷¹ NGO i Kampala (H), samtal i Kampala maj 2014

⁷² Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2013

⁷³ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala i maj 2014

⁷⁴ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

⁷⁵ Ibid.

5.5.5. Övrigt

Glidmedel är förknippat med manlig homosexualitet. De flesta ugandier vet inte vad glidmedel är och kvinnor använder det inte. Kondomer däremot associeras inte av den breda allmänheten med homosexualitet. Det har i Uganda varit en lång kampanj om HIV, vilket gör att kondomer förknippas även med heterosexuellt sex.⁷⁶

5.6. Betydelsen av klassaspekten

Vad gäller inställningen till hbt-personer så ökar sannolikheten för en mer accepterande inställning hos den som är högutbildad,⁷⁷ men även liberala personer i Uganda är homofober.⁷⁸ Är en högutbildad person religiös är utbildningsnivån inte så avgörande, och inställningen till hbt-personer är fortsatt negativ.⁷⁹

Generellt sett går inte folk till attack mot sina grannar. I slumområden, eller i öppna miljöer i staden, kan folkmobbar bildas som agerar mot exempelvis tjuvar. Det är mycket mindre sannolikt att det skulle hända i ett medelklassområde, där folk bor mer avskilt från varandra. Benägenheten att misshandla och skymfa någon är större om personen bor i ett slumområde eller använder sig av allmänna transportmedel. Sannolikheten för att råka illa ut är en klassfråga, liksom sannolikheten för att delta i våld mot homosexuella.⁸⁰

5.7. Samhällets agerande gentemot homosexuella

5.7.1. Avhysningar

Det förekommer att hyresvärdar avhyser hyresgäster som är hbt-personer. Om de tillfrågas varför avhysning sker brukar svaret vara att ”han vet varför”.⁸¹ Hyresvärdarna vill inte hamna i bekymmer och kan dessutom förlora pengar genom att hyra ut till hbt-personer. De rapporterar inte den homosexuella till polisen, men ber i stället personen att flytta eller höjer hyran.⁸² Det har förekommit att hyresvärdar fyrfaldigat hyran för hbt-personer. Det är inte lagligt att göra så, eftersom det måste vara någon rättmätighet i hyreskraven, utan det handlar egentligen om utpressning och hbt-personer tvingas flytta.⁸³ Det förekommer också att hyresvärdar efter att hyresgästen betalat sin hyra, kommer tillbaka dagen därpå och kräver in hyran på nytt.⁸⁴

---

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ Västerländsk ambassad (D), samtal i Kampala maj 2014

⁷⁸ NGO i Kampala, samtal i Kampala maj 2014

⁷⁹ Västerländsk ambassad (D), samtal i Kampala maj 2014

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Mutesi, Fridah, jurist, Human Rights Awareness and Promotion Forum, samtal i Kampala maj 2014

⁸² Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

⁸³ Människorättsorganisation för asyl- och flyktingfrågor (B), samtal i Kampala maj 2014

⁸⁴ NGO i Kampala (H), samtal i Kampala maj 2014

Hyresvärden bestämmer vem som kan hyra av denne. Ibland vill de backa upp ett avhysningsbeslut genom att Local Council, som är en statlig aktör, undertecknar avhysningen. Kunskapen i eller toleransen för hbt-frågan är dock inte större hos Local Council än någon annan stans i samhället.⁸⁵

En av Lifos samtalspartner som är lesbisk aktivist uppgav att de som bor i samma område som hon vet att hon är lesbisk, och att hon måste vara försiktig. Grannarna är vana vid henne och det handlar om på vilket sätt hon uppför sig. Det skulle inte hjälpa att flytta någon annan stans, eftersom det kommer att vara på samma sätt där.⁸⁶

Den hbt-person som bor i en by blir bannlyst av byns andra invånare.⁸⁷

En samtalspartner påpekar också viss försiktighet med informationen att hyresvärdar avhyser hbt-personer på grund av deras sexuella läggning. Det är inte alltid klarlagt om det är det som är grunden, eller om personen inte betalat sin hyra.⁸⁸ Antalet avhysningar av hbt-personer har dock ökat efter antagandet av Anti-Homosexuality Act 2014.⁸⁹

5.7.2. Arbete och uppsägningar

Hbt-personer kan få arbete, men det förekommer att personer har förlorat sitt arbete när det upptäckts att vederbörande är hbt-person.⁹⁰

För transpersoner gäller samma sak som för hbt-personer i stort och det kan vara svårt att få ett arbete om arbetsgivaren vet om att den som söker jobbet är en transperson. Många har enklare arbeten eller har ett eget mindre företag. En av Lifos samtalspartner uppgav att denne inte känner till något större företag som har en transperson anställd.⁹¹

5.7.3. Utpressning

Utpressning mot hbt-personer förekommer i olika situationer och former. Det förekommer att den som arresterats utsätts för utpressning för att betala pengar.⁹² Polisen mutas och personen släpps ut och lämnar området. Ofta agerar polisen efter tips från exempelvis en granne. Det är inte bara hbt-personer som drabbas av detta, men hbt-personer är särskilt utsatta eftersom deras villkor är mer synliga.⁹³ Det händer att religiösa grupper lämnar in klagomål över att polisen frisläppt en hbt-person. Det förekommer att tjänstefolk rapporterar sin arbetsgivare. Homosexuella män rapporterar

⁸⁵ Kontor för mänskliga rättigheter (G), samtal i Kampala maj 2014

⁸⁶ Biggy, FARU, samtal i Kampala maj 2014

⁸⁷ Mutesi, Fridah, jurist, Human Rights Awareness and Promotion Forum, samtal i Kampala maj 2014

⁸⁸ Västerländsk ambassad (D), samtal i Kampala maj 2014

⁸⁹ Kontor för mänskliga rättigheter (G), samtal i Kampala maj 2014

⁹⁰ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

⁹¹ Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

⁹² Mutesi, Fridah, jurist, Human Right Awareness and Promotion Forum, samtal i Kampala maj 2014

⁹³ Kontor för mänskliga rättigheter (G), samtal i Kampala maj 2014

varandra till polisen i utpressningssyfte - det är ett fåtal, men det förekommer.⁹⁴ En hbt-person kan också rapporteras av en arbetsgivare eller av en arbetstagare, vilket kan leda till utpressning. Om det är en asymmetrisk relation och en av parterna kan tjäna pengar är risken större. Exempelvis om det är en rik och en fattig eller en ung och en gammal. Om inte de pengar som begärs betalas kan man alltid påpeka att det finns komprometterande fotografier.⁹⁵

Ogifta mödrar kan ha sina barn boende hos sig till barnet fyllt sju år. Därefter avgörs om barnet ska bo hos fadern eller modern. Om en lesbisk kvinna inte anses vara en riktig mor kommer barnet inte att tillåtas bo hos henne. Det finns också en aspekt av utpressning, eftersom hot att avslöja att kvinnan är lesbisk kan förekomma.⁹⁶

Lifos samtalspartner har dock inte hört talas om att människor som inte är hbt-personer har rapporterats till polisen som hbt-personer i utpressningssyfte.⁹⁷

5.7.4. Våld mot homosexuella

Wamala Dennis från Icebreakers uppgav i samtal med Lifos att klimatet på gatan blivit sämre efter den nya lagen, Anti-Homosexuality Act 2014. Det har varit 100 ärenden involverande hbt-personer sedan dess fram till maj 2014.⁹⁸ Våld kommer från hbt-personens familj och finns också på samhällsnivå. Det är endast ett fåtal incidenter där det är staten som utövat våld mot en enskild på gräsrotsnivå.⁹⁹

Folk kastar stenar kring huset där en hbt-person bor och det tisslas och tasslas när en hbt-person går till affären och handlar. Två män som håller varandra i hand på gatan har attackerats. Det skrevs om det i tidningen nästa dag. Tidigare var det accepterat att två män håller varandra i handen, men det håller på att ändras.¹⁰⁰

En hbt-organisation som Lifos talade med uppgav att sex eller sju av incidenterna efter att Anti-Homosexuality Act 2014 antagits fram till maj 2014 handlar om lynchningar och försök till lynchningar i Kampala.¹⁰¹ En lynchning börjar genom att någon ser något misstänkt och börjar prata med andra på plats om det. Det börjar med en eller två personer som följer efter och skriker. Fler ansluter sedan och en situation uppstår där personen lynchas. Folk som är religiösa och går i kyrkan och som är starkt emot homosexuella kan börja en lynchning mot en hbt-person.¹⁰² Det bästa en

⁹⁴ Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

⁹⁵ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

⁹⁶ Biggy, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

⁹⁷ Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

⁹⁸ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

⁹⁹ Kimbugwe, Moses, SPECTRUM Uganda Initiative Inc., samtal i Kampala maj 2014

¹⁰⁰ NGO i Kampala (H), samtal i Kampala maj 2014

¹⁰¹ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹⁰² Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala maj 2014

hbt-person kan göra i ett sådant läge är att springa till en polisstation. Hbt-personen kommer bli arresterad, men det är bättre än att lynchas.¹⁰³

Ingen form av försök till lynchningar eller lynchningar av hbt-personer ses som särskilt allvarligt av allmänheten. I slumområden, i öppna miljöer bildas folkmobbar som agerar mot tjuvar och annat. Det skulle inte hända i ett medelklassområde där folk bor mer avskilt. Risken att råka ut för misshandel och skymfningar är större i slummen och vid transport med allmänna transportmedel. På så sätt är det också en klassfråga.¹⁰⁴

Fridah Mutesi vid Human Rights Awareness and Promotion Forum, uppgav i samtal med Lifos att alla historier om lynchningar inte är verifierade. Om någon är mördad i en lynchning bör det t.ex. finnas en död kropp för att man ska anse det bekräftat att ett mord skett.¹⁰⁵

Incidenter rörande hbt-personer utanför Kampala uppmärksammas inte så ofta. Organisationerna som rapporterar om sådana incidenter täcker inte områden utanför Kampala särskilt väl.¹⁰⁶ Situationen för hbt-personer utanför huvudstaden är dock dålig. Det handlar om våld och utpressning, men dessa incidenter uppmärksammas inte heller i media.¹⁰⁷

5.7.5. Lifos analys

Lifos noterar, liksom under avsnittet Avgränsning, att det inte bland Lifos samtalspartner är omtvistat att våldsincidenter mot hbt-personer förekommer men att omfattningen av våldet ifrågasätts. Anledningen är att det är svårt att få hbt-organisationerna, som är de som rapporterar om incidenterna, att uppge exakt antal samt att det finns ett visst intresse för hbt-organisationerna att framhålla att risknivån för hbt-personer är hög.¹⁰⁸ En undersökning genomfördes vid tidpunkten för Lifos besök i Kampala. I augusti 2015 uppgav en västerländsk ambassad att det inte finns någon rapport från arbetsgruppen.¹⁰⁹ I oktober 2014 kom dock en gemensam rapport från ett flertal ugandiska hbt-organisationer som i korthet kom fram till att övergreppen förekommer, även om de med de verifieringsmetoder de använde inte kunde verifiera alla rapporterade fall.¹¹⁰

¹⁰³ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹⁰⁴ Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala maj 2014

¹⁰⁵ Mutesi, Fridah, jurist, Human Rights Awareness and Promotion Forum, samtal i Kampala maj 2014

¹⁰⁶ Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala maj 2014

¹⁰⁷ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹⁰⁸ Västerländska ambassader (D, E, F) i Kampala; kontor för mänskliga rättigheter (G; NGO i Kampala (H); samtal i Kampala maj 2014

¹⁰⁹ Västerländsk ambassad (E), telefonsamtal 2015-08-17

¹¹⁰ Civil Society Coalition on Human Rights and Constitutional Law (CSCHRCL) Human Rights Awareness and Promotion Forum (HRAPF) Rainbow Health Foundation (RHF) Sexual Minorities Uganda (SMUG) & Support Initiative for Persons with Congenital Disorders (SIPD), *Uganda Report of Violations Based on Sex Determination, Gender Identity, and Social Orientation*, 2014-10-01, s. 8ff, http://www.hrapf.org/sites/default/files/publications/uganda_violations_report_october_2014_.pdf (hämtad 2015-08-19)

5.7.6. Sexuellt våld mot hbt-personer

Det förekommer korrigerande våldtäkter, d.v.s. att personer våldtas för att lära sig att bli heterosexuella, mot såväl lesbiska kvinnor som transpersoner.¹¹¹ Av de som är utsatta är 70% transkvinnor och 30 % transmän. Det förekommer också över hela landet att transkvinnor råkar ut för att bli avklädda av en folkmobb.¹¹²

5.8. Hbt-personens familj

En homosexuell samtalspartner till Lifos uppgav att familj och vänner är de som skadar en hbt-person mest. Det finns en press från samhället på föräldrarna att agera för att korrigera sitt barn, vilket gör att föräldrarna sätter press på sitt barn.¹¹³

Familjens reaktion när en familjemedlem kommer ut som hbt-person varierar från familj till familj. Den homosexuella kan bli utesluten ur familjen och muslimer uppgavs vara mer strikta i det avseendet. I en del familjer tillåts den homosexuella komma hem igen, men ignoreras av familjen.¹¹⁴ I andra familjer accepteras personen, även om familjen inte förstår.¹¹⁵ Det kan också förekomma att familjen försöker skada eller döda den homosexuella.¹¹⁶ Det har rapporterats fall där släktingar idkar utpressning mot hbt-personer.¹¹⁷ Familjen kan även rapportera sitt barn till polisen. Det är ofta mödrarna som gör det på grund av skammen att de som mödrar, genom att föda ett homosexuellt barn, dragit skam över makens släkt.¹¹⁸ Att rapportera sitt barn till polisen hör dock till ovanligheterna.¹¹⁹ I sammanhanget ska också nämnas att i Uganda förekommer det att föräldrar till barn som exempelvis ägnar sig åt småbrottslighet, dricker för mycket alkohol eller om barnet trilskas, går till polisen och anmäler barnet. Polisen låser då in barnet.¹²⁰ Familjens reaktion tenderar att vara än kraftigare på landsbygden, men även i städerna reagerar familjen starkt om ett barn kommer ut som hbt-person. Detta leder till att hbt-personer flyttar till urbana områden.¹²¹

Den vanligaste reaktionen hos familjen är mycket skamfylld, även i de fall där inte någon skadas fysiskt. De flesta väljer att lämna sin familj eftersom de misshandlas.¹²² Familjen tenderar att hålla informationen om att en

¹¹¹ Abang, Jay, FARUG; Människorättsorganisation för asyl- och flyktingfrågor (B); samtal i Kampala maj 2014

¹¹² Människorättsorganisation för asyl- och flyktingfrågor (B), samtal i Kampala maj 2014

¹¹³ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

¹¹⁴ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

¹¹⁵ Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

¹¹⁶ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

¹¹⁷ Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

¹¹⁸ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

¹¹⁹ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹²⁰ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

¹²¹ Kontor för mänskliga rättigheter (G), samtal i Kampala maj 2014

¹²² Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

familjemedlem är homosexuell hemlig. Det finns dock en tendens att de berättar för släkten (storfamiljen). Det är ett sätt att visa släkten att de inte samtycker till att familjemedlemmen är homosexuell. De kan också vända sig till familjeöverhuvudet eller till prästen så att dessa kan ta itu med frågan. De kan försöka ändra den homosexuellas läggning, men om det inte fungerar kan personen bli bannlyst.¹²³ Familjens inställning är ofta att den familjemedlem som är homosexuell behöver få hjälp. Det är inte ovanligt att det sker genom att man placerar den homosexuella på ett ställe och sedan samlas och ber för denne samt ägnar sig åt andebesvärjelser.¹²⁴ Präster och pastorer kan ombedjas be för den homosexuella familjemedlemmen.¹²⁵ Biskop Christopher Senyonjo, som tagit ställning och uppmanar homosexuella som söker hjälp hos honom att acceptera sig själva som de är, uppgav i samtal med Lifos att man inte kommit till den nivån än att föräldrar till en hbt-person vänder sig till honom för rådgivning om hur de ska hantera det faktum att ett barn är exempelvis homosexuellt. Föräldrarna betraktar sitt barn som onormalt¹²⁶ och de frågar sig om de har gjort något fel i sin uppfostran av barnet.¹²⁷ Den homosexuellas familj betalar psykologer dyra pengar för att de ska bota familjemedlemmen. Psykologer menar att de kan bota homosexualitet. Det handlar om samtalsterapi, men också om medicinering vilket leder till att den del personer blir som zombier.¹²⁸

Familjen kan gifta bort lesbiska kvinnor och det händer också att det våldtas för att korrigera deras sexualitet. De kan också skrivas in på psykiatriska avdelningen på sjukhus. Såväl lesbiska kvinnor som transpersoner tenderar att hållas inlåsta av sin familj.¹²⁹

En samtalspartner uppgav att när han kom ut som homosexuell bands han med rep och var bunden i flera dagar. Därefter låstes han in i ett rum i ytterligare flera dagar. Han räddades sedan av sina bröder och kunde fly hemifrån.¹³⁰

Minderåriga ungdomar som kommer ut för sina föräldrar och kastas ut från hemmet hamnar ofta på gatan. Eftersom de inte har något hem och inte kan betala skolavgiften slutar de skolan.¹³¹ De hamnar i en sådan situation lätt i drogmissbruk i någon form, och en del blir tiggare.¹³² En av Lifos samtalspartner uppgav att man bör ställa sig frågan om dessa ungdomar kastas ut hemifrån för att de är hbt-personer eller för att de är envisa och upproriska mot föräldrarna? Ett råd från en hbt-organisation till unga hbt-

¹²³ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

¹²⁴ Västerländsk ambassad (D), samtal i Kampala maj 2014

¹²⁵ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹²⁶ Senyonjo, Christopher, biskop, St. Paul's Reconciliation and Equality Center, samtal i Kampala maj 2014

¹²⁷ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹²⁸ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

¹²⁹ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

¹³⁰ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

¹³¹ Ibid.

¹³² Kimbugwe, Moses, SPECTRUM Uganda Initiatives Inc., samtal i Kampala maj 2014

personer är att så länge som man är under sina föräldrars vingar ska man vara en god son eller dotter. Vid den åldern hade inte föräldrarna tillåtit en heterosexuell romantisk eller sexuell relation heller. När man har jobb och ett eget hem kan man komma ut. Till dess får man hålla sina uttryck inom en ram som gör att föräldrarna inte slutar betala skolavgiften.¹³³

När en homosexuell person avlider och ska begravas är det normalt föräldrarna som ordnar med begravningen, även om de tidigare kastat ut sitt barn från hemmet. Det kan också vara vänner inom hbt-sfären som ordnar med begravningen, men föräldrarna närvarar normalt vid begravningen. Begravningen sker inom kyrkan och pastorn kommer normalt inte att tala illa om den avlidne.¹³⁴

Även bland de som arbetar med hbt-frågor i en organisation väljer en del att inte berätta för sin familj vad de arbetar med för fråga. En del som gör det ombeds av sin familj att sluta med det arbetet. Stigmat att arbeta med hbt-frågor beror på sammanhanget och hur familjen reagerar när den får veta. Även liberala personer i Uganda är homofober, vilket gör att även liberala familjer kan reagera starkt.¹³⁵

6. Uppväxtåren och skola

6.1. Uppväxtår

Under 1980- och 1990-talet var situationen för homosexuella annorlunda. Eftersom ugandierna inte pratar om sexualitet, och därmed inte heller om homosexualitet, var det något lättare för tonåringar med tankar om homosexualitet att då vända sig till sina föräldrar. Det hela skulle komma att hållas som en familjehemlighet, kanske skulle den homosexuella tvingas att gifta sig.¹³⁶ Ett barn kunde få höra att han var en flickaktig pojke eller att hon var en pojkaktig flicka.¹³⁷

Detta förändrades under senare delen av 1990-talet och i början av innevarande millenium, när man i samhället började tala mer om sexualitet. Diskussioner om homosexualitet är än mer sentida och har befast tabut och fördomarna, men förde också upp frågan till allmänhetens medvetande.¹³⁸ Nu får unga människor höra att homosexualitet är fel och djävulskt. Det händer att i kärnfamiljen är små barn ursäktade, men efter att barnet kommit i puberteten kommer kravet att ”du måste göra något med din pojke, han kommer aldrig att gifta sig annars”.¹³⁹

---

¹³³ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

¹³⁴ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹³⁵ NGO i Kampala (H), samtal i Kampala maj 2014

¹³⁶ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹³⁷ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

¹³⁸ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹³⁹ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

En av Lifos samtalspartner i Uganda i maj 2014 berättade att när han var ung på 1990-talet hörde han inte begreppet homosexuell. Han upptäckte att han hade känslor som han tyckte om, men han var rädd för de sexuella känslorna och frågade sig varför han inte var som de andra killarna. Han hade inga historier om sexuella eskapader att dela med sig av och kände sig annorlunda. De senaste två åren har Lifos samtalspartner noterat en förändring så till vida att det finns pojkar och unga män med ett självförtroende som man inte sett förut.¹⁴⁰

En annan av Lifos samtalspartner berättar att homosexuella pojkar tror att det är fel på dem och de vill inte dela med sig av sina tankar till andra. Det finns de som blir självmordsbenägna, tar droger eller blir väldigt religiösa. Nuförtiden när internet finns kan unga läsa om hbt-personer på nätet. Lifos samtalspartner menar att det inte finns någon i det ugandiska samhället att vända sig till med funderingar, utan var och en måste hantera sina tankar själv. Den som vänder sig till sina föräldrar kommer mot bakgrund av att föräldrarna älskar sitt barn, få hjälp att bli fri från homosexualiteten. Lifos samtalspartner berättade att när han berättat om sin homosexualitet för sina föräldrar kom alla typer av pastorer och bad för honom.¹⁴¹

6.2. Skola

Skolan är ett av de hårdaste områdena i det ugandiska samhället när det kommer till hbt-frågor, och det är inom skolan väldigt känsligt med hbt-frågor. Många skolor leds av en kyrka, t.ex. har katolska kyrkan många skolor. Skolorna i Uganda är generellt sett väldigt religiösa. Regeringen har en strikt syn på allt som rör skolan och skolan är ett av de områden som den nya lagen tar sikte på vad gäller rekrytering till homosexualitet. Det talas om "love-libraries", bibliotek som skapats av Väst och som ger böcker till sekulära skolor som välgörenhet. Regeringen anser att det är ett sätt att indoktrinera ungdomarna. Det är oklart för Lifos samtalspartner om dessa love-libraries finns och vem som i så fall finansierar dem. Det finns dock en stark oro i Uganda att västerlänningar kommer för att rekrytera ungdomar till homosexualitet.¹⁴² Uppfattningen att man väljer att bli homosexuell är allmänt utbredd, och det finns en stark tro att det pågår en kampanj för att rekrytera barn och ungdomar till homosexualitet.¹⁴³

Internatskolor är vanligt bland medelklassen. Skolorna har en väldigt basal struktur och använder sig av elevuppföstran där äldre elever vägleder yngre. Det har alltid funnits homosexualitet där och det har alltid accepterats. Man vet vilka som är homosexuella och det är inte så mycket fördömanden. Det förekommer skvaller mellan eleverna, men skvallret hålls mellan eleverna och det delas inte med lärare och föräldrar.¹⁴⁴

---

¹⁴⁰ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

¹⁴¹ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹⁴² Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala maj 2014

¹⁴³ Ibid.

¹⁴⁴ Ibid.

Skolsystem och husmor på elevhemmen vid internatskolorna har inte fått utbildning i att hantera hbt-frågor. Det finns ingen omfattande utbildning i reproducerande hälsa vid skolorna.¹⁴⁵

6.2.1. Sexualundervisning

Presidenten avvisar tanken på sexualundervisning i skolan. Det finns en föreställning att sådan undervisning handlar om på vilket sätt man har sex och att man kan lära ungdomarna att bli homosexuella. Det förekommer utbildning om sexualitet inom biologin, men den är uppblandad med kristna värderingar om avhållsamhet¹⁴⁶ och begränsas till att flickor får lära sig om menstruation och pojkar om målbrottet.¹⁴⁷ I sexualundervisningen talar man inte om hbt-frågor, som i stället blandas ihop med skydd av barn, pedofili, rekrytering av personer till hbt och exhibitionism.¹⁴⁸

För några år sedan publicerade Unicef ett material med information om sexualitet avsett för skolor. Broschyren förbjöds av regeringen eftersom det fanns en sida som handlade om hbt.¹⁴⁹ Regeringen menade att materialet ger budskapet att det är okej att vara annorlunda och det ansågs vara rekrytering av homosexuella.¹⁵⁰ Sexualundervisning som utesluter hbt-frågan kan accepteras, men det kommer att komma klagomål. De kuratorer som finns har i sin utbildning lärt sig att de ska ge sin klient val, men när det kommer till hbt kommer barnet att bli tillsagt att det är förbjudet att vara homosexuell och att skolreglerna ska hållas.¹⁵¹

6.2.2. Att vara homosexuell i ugandisk skola

En av Lifos samtalspartner berättade att han under sin uppväxt under 1980-1990-tal gick i en pojkskola. Han kämpade med sig själv och gick till skolprästen och berättade att han kände sig attraherad av andra pojkar. Han berättade om detta för prästen, som sa att han skulle be för honom.¹⁵²

Barn och tonåringar i skolan är gamla nog att känna till kontexten och tabut vad gäller homosexualitet. Homosexuella kan inte vända sig till skolan eller sin familj och kan uppleva att de inte har någon att vända sig till.¹⁵³

Den som idag vänder sig till någon i skolan med tankar kring homosexualitet kommer att bli avstängd och får sluta skolan. Skolan kommer att kontakta familjen. Skolan vill inte bli inblandad, vilket beror på regerings stöd till skolan och på att man vill bli sedd som positivt inställd till den nya lagen.¹⁵⁴

¹⁴⁵ Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

¹⁴⁶ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

¹⁴⁷ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹⁴⁸ Västerländsk ambassad i Kampala (E), samtal i Kampala maj 2014

¹⁴⁹ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

¹⁵⁰ Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

¹⁵¹ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

¹⁵² Ibid.

¹⁵³ Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala maj 2014

¹⁵⁴ Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

Det förekommer att homosexuella elever slutar skolan. Lifos samtalspartner hade inte några dokumenterade fall, men enligt hörsägen har samtalspartnern under fem år hört talas om tre fall avseende såväl flickor som pojkar. Vid Lifos besök i Kampala i maj 2014 hade en flicka nyligen tagits från skolan i Kampala till en skola utanför staden. Vänner visste eller misstänkte att hon var lesbisk, och någon elev på skolan rapporterade henne. Den nya skolan hade fått information om henne från den gamla skolan.¹⁵⁵

Det finns inga incitament för att rapportera klasskamrater eller andra elever som är eller misstänks vara homosexuella. Det handlar snarare om att barn får sin uppfostran i samhället och när de ser något som är fel så berättar de det för föräldrar eller lärare.¹⁵⁶ Med den nya lagen ökar sannolikheten att rapportera den som är eller misstänks vara homosexuell, eftersom allmänheten har uppmärksammat frågan. I det ugandiska samhället vet man nu att homosexualitet är något dåligt och att man bör säga till när man ser det.¹⁵⁷

7. Religion

Uganda är ett djupt religiöst samhälle där ca 80 % är kristna, 15 % muslimer och övriga bekänner sig till bland annat naturreligioner. Av de kristna är ungefär hälften katoliker och hälften anglikaner.¹⁵⁸ De har dock svårt att behålla sina medlemmar utan förlorar dem till kyrkorna som predikar framgångsteologi^{159 160}.

Från mitten av 1990-talet har kyrkorna som predikar framgångsteologi fått flera anhängare och dessa kyrkor har fått mera inflytande. Många predikar framgångsteologiskt. De har stöd i väst och får ekonomiskt stöd från bland annat den amerikanska mellanvästern. Det finns flera varianter av dessa kyrkor och en del lockar en samhällselit och attraherar mycket kapital. Det är dock inte bara nya trossamfund som driver hbt-frågan, utan även anglikanska och katolska kyrkan gör det. Budskapet förs fram på högmässor. Kyrkorna har stöd på högsta nivå, t.ex. presidenthustrun, som drivit hbt-frågan bakom kulisserna. Det är många politiker som inte är intresserade av hbt-frågan, men det är politiskt självmord att inte driva den.¹⁶¹

---

¹⁵⁵ Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

¹⁵⁶ Ibid.

¹⁵⁷ Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala maj 2014

¹⁵⁸ Västerländsk ambassad i Kampala (E), samtal i Kampala maj 2014

¹⁵⁹ *Framgångsteologi* är en kristen teologisk riktning som särskilt betonar att välsignelse är Guds vilja för den kristne, i bemärkelsen materiellt välstånd och helande, och att bibeltrogen tro, positivt tänkande och tiondegivande leder till välgång och välmående. I sin extrema form innebär det övertygelsen att alla kan bli helade och leva i ekonomiskt överflöd idag genom att bli bibeltrogna kristna. Också motsatsen: att sjukdom, handikapp och olyckshändelser som drabbar enskilda personer är Guds straff för individens personliga synd och otro.

¹⁶⁰ Västerländsk ambassad i Kampala (E), samtal i Kampala maj 2014

¹⁶¹ Ibid.

7.1. Kyrkans och moskéns syn på homosexualitet

Det är inte bara politiker som levererar budskapet att homosexualitet är fel, det predikas även i kyrkorna. Under vanliga gudstjänster börjar folk prata om homosexualitet.¹⁶² Om en person berättar för en pastor eller för vänner att han eller hon är homosexuell kommer det att ge återverkningar för personen. Dennes namn kommer att uttalas högt under mässan, och hela församlingen kommer sedan att veta.¹⁶³

Kyrkan är viktig i byn. Budskapet från kyrkan är att homosexualitet handlar om analsex, vilket anses vara äckligt.^{164 165}

Det finns de som går till olika kyrkor. En av Lifos samtalspartner uppgav att det även finns pastorer som är homosexuella och dessa församlingar är kända för hbt-samfundet. Det finns församlingar som är mer toleranta. Toleransen handlar om åldersgrupper, tolerans för dreadlocks, klädstil och medlemmar av hbt-samfundet. De hanterar också pengafrågan annorlunda, och du kan ge vad du har och ingen behöver pekats ut.¹⁶⁶ En annan av Lifos samtalspartner uppgav att han inte känner till någon församling som är mer vänligt sinnad mot hbt-personer. Den anglikanska kyrkan fortsätter att tala om homosexualitet på ett nedsättande sätt.¹⁶⁷ Anglikanska kyrkan i Uganda håller en hårdare linje än Engelska kyrkan i Storbritannien.¹⁶⁸ Kyrkorna som predikar framgångsteologi, som är där de stora pengarna finns, pratar hela tiden om det och menar att de kan hela homosexuella, dvs. bota dem till att bli heterosexuella. Några kyrkor är dock mindre fördömande. Katolska kyrkan talar inte alltid om hbt, men ibland.¹⁶⁹ Påven har uttalat sig försonligt.¹⁷⁰ Även denna samtalspartner uppgav dock att det finns pastorer, som antingen själva är homosexuella eller har en öppen inställning i frågan, som predikar i lönnedom.¹⁷¹ Ytterligare en annan samtalspartner uppgav att den anglikanska kyrkan i Uganda är lite bättre för hbt-personer än de andra kyrkorna.¹⁷²

Biskop Christopher Senyonjo anser att homosexualitet mellan två samtyckande vuxna inte är fel. Det har lett till att han i själavårdande samtal med unga homosexuella, som inte kan ändra sig och bli heterosexuella, sagt till dem att acceptera vilka de är. Kyrkan menar att Bibeln är emot homosexuella, men biskop Senyonjo menar att kristendom handlar om

¹⁶² Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala maj 2014

¹⁶³ Kimbugwe, Moses, SPECTRUM Uganda Initiatives Inc., samtal i Kampala maj 2014

¹⁶⁴ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

¹⁶⁵ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

¹⁶⁶ Kimbugwe, Moses, SPECTRUM Uganda Initiatives Inc., samtal i Kampala maj 2014

¹⁶⁷ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹⁶⁸ Västerländsk ambassad i Kampala (E), samtal i Kampala maj 2014

¹⁶⁹ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹⁷⁰ Västerländsk ambassad i Kampala (E), samtal i Kampala maj 2014

¹⁷¹ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹⁷² Senyonjo, Christopher, biskop, St. Paul's Reconciliation and Equality Center, samtal i Kampala maj 2014

kärlek och medkänsla. Kyrkan blev förargad över detta ställningstagande och biskop Senyonjo uppmanades att ändra attityd, vilket han vägrade. Detta ledde till att han 2002 inte längre var välkommen att predika och att han 2006 uteslöts ur kyrkan. Biskop Senyonjo anser dock fortfarande att han är medlem och går fortfarande på högmässa i den kyrkan. Utomlands är han också fortfarande biskop, men i Uganda är han fräntagen titeln.¹⁷³

Biskop Senyonjo genomför fortfarande en del gudstjänster för homosexuella, som är en marginaliserad grupp. Han fortsätter att ha en dialog med dem. Hbt-personer fortsätter att komma till honom för själavård och rådgivning. De är rädda för den situation som uppstått i och med den nya lagen, Anti-Homosexual Act 2014. De tror också att homosexuella är syndare och att Gud inte älskar dem, en känsla som förstärks av kyrkan. Viktiga religiösa ledare i Uganda har uttalat att det finns homosexuella men ifrågasätter varför de måste komma ut.¹⁷⁴

Det finns en grupp troende kristna som försöker nå ut till hbt-personer. De har bara ett fåtal seminarier och har i och med den nya lagen blivit illegala.¹⁷⁵

Muslimerna och kristna enas i synen på homosexuella.¹⁷⁶ Muslimska samfund har dock inte varit så hårda i sina kommentarer som de kristna.¹⁷⁷

7.1.1. Lifos analys

Den information Lifos fått gällande islam är inte i någon del hämtad från företrädare för islam, vilket bör beaktas vid användandet av informationen. Informationen rörande kristna kyrkors agerande är inhämtad från såväl kristna som andra organisationer.

7.2. Individers (och familjers) förhållningssätt gentemot religionen och kyrkan

Många homosexuella brukade gå i kyrkan, men mot bakgrund av att kyrkorna predikar att homosexualitet är fel, är det ingen tröst längre. Det har lett till att en del homosexuella slutat gå i kyrkan.¹⁷⁸ Biskop Christopher Senyonjo träffar homosexuella personer i själavårdande samtal. De berättar i sina samtal med honom att de upplever skuld, ifrågasätter sig själva, är självmordsbenägna och genomgår andebesvärjelser för att driva ut djävulen. De går igenom dessa förlösande sessioner och det är vanligt att den homosexuella tänker att denne är botad. Efter ett tag kommer dock homosexualiteten tillbaka. Vuxna homosexuella brukar berätta att i en viss ålder lämnar de kyrkan eftersom man går till kyrkan tillsammans med sin

¹⁷³ Senyonjo, Christopher, biskop, St. Paul's Reconciliation and Equality Center, samtal i Kampala maj 2014

¹⁷⁴ Ibid.

¹⁷⁵ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹⁷⁶ Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala maj 2014

¹⁷⁷ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

¹⁷⁸ Kimbugwe, Moses, SPECTRUM Uganda Initiatives Inc., samtal i Kampala maj 2014

familj. De är dock fortsatt religiösa och går till gudstjänst i en kyrka varje söndag och betalar sin tionde. De försakar dock det religiösa livet i kyrkan i övrigt, att gå till samma kyrka varje söndag och att vara engagerad i en specifik kyrka.¹⁷⁹

Den som är homosexuell och vänder sig till religionen får inte stöd av kyrkorna, eftersom de religiösa ledarna säger till dig att det är djävulen som tagit dig i besittning.¹⁸⁰ För många unga människor är kyrkan detsamma som Gud, vilket gör dem konfunderade och förargade på kyrkan. De frågar sig varför Gud skapade dem som homosexuella och lägger skulden på Gud. Andra tänker på annat sätt. Det finns även de som har kommit att hata eller förneka Gud och övergett kyrkan.¹⁸¹ Kyrkorna ger inte den homosexuella någon hjälp. Den homosexuella upplever det som väldigt sorgligt när insikten kommer att kyrkan inte kan ge hjälp. Det finns de som tar till alkohol och droger som tröst.¹⁸²

Biskop Senyonjo möter personer som kämpar med sin identitet men även de som kommit ut och nu upplever att de är förföljda. De kommer till honom för att de lider och inte vet vad de ska göra. Biskop Senyonjo uppgav att ingen annan i Uganda stödjer hbt-personer, men för honom var det ett kall att göra det. Det är både kristna och muslimer som kommer till honom för stöd. Det finns också homosexuella som lever dubbelliv.¹⁸³

7.3. Lifos analys

Lifos vill peka på det faktum att flera av Lifos samtalspartner i Kampala i maj 2014, som själva är homosexuella, berättade att det påverkade dem starkt att få höra från predikstolen att homosexualitet är djävulens verk.

8. Att vara homosexuell i Uganda

Den person som är homosexuell, men som inte ses genomföra en homosexuell akt, passerar i samhället utan stigmatisering. Det är så gott som omöjligt att se någon i akten. Det som är stigmatiserande är att se homosexuell ut, dvs. att samhället i övrigt uppfattar dig som homosexuell, samt att ha kommit ut som homosexuell.¹⁸⁴

---

¹⁷⁹ Senyonjo, Christopher, biskop, St. Paul's Reconciliation and Equality Center, samtal i Kampala maj 2014

¹⁸⁰ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹⁸¹ Senyonjo, Christopher, biskop, St. Paul's Reconciliation and Equality Center, samtal i Kampala maj 2014

¹⁸² Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹⁸³ Senyonjo, Christopher, biskop, St. Paul's Reconciliation and Equality Center, samtal i Kampala maj 2014

¹⁸⁴ Kontor för mänskliga rättigheter (G), samtal i Kampala maj 2014

8.1. Homosexuellas agerande för att inte väcka uppmärksamhet

Den som vistas i den offentliga miljön med sin partner måste respektera andra. Man kysser inte varandra där, inte heller håller man sin flickvän eller pojkvän i handen. Det mest vänskapliga beteende kan bli farligt.¹⁸⁵

För att inte väcka uppmärksamhet i grannskapet flyttar många homosexuella ofta. En samtalspartner uppgav att han flyttade var tredje månad.¹⁸⁶

Det är inte ovanligt att homosexuella, både män och kvinnor, har heterosexuella partner för att dölja sin homosexualitet.¹⁸⁷

8.2. Homosexuella män

Män som är öppet homosexuella, men som inte har en hög profil i hbt-frågan och inte heller är en välkänd offentlig person, förefaller råka ut för incidenter. De kan exempelvis bli avhysta från sitt hem.¹⁸⁸ Homosexuella män, som inte kommit ut, är också utsatta för trakasserier i högre grad än lesbiska kvinnor som inte kommit ut.¹⁸⁹

8.3. Lesbiska kvinnor

Vid Lifos samtal med lesbiska kvinnor i Kampala i maj 2014 uppgav de att sexuellt könsbaserat våld drabbar alla sorters kvinnor i Uganda. Hbt-kvinnor har ytterligare en försvårande omständighet. Afrikanska kvinnor förväntas vara toleranta och man är därför hårdare mot kvinnor än mot män.¹⁹⁰ Lesbiska kvinnor har ofta problem som inte syns i samhället och som det heller inte talas öppet om. De får en begränsad vänkrets och kan inte besöka sin familj.¹⁹¹ En annan samtalspartner uppgav att lesbiska kvinnor som inte kommit ut inte har problem.¹⁹² Det handlar dock om att inte bryta normen, vilket gör att en lesbisk kvinna som är butch löper större risk att bli misshandlad än en feminin kvinna.¹⁹³

8.4. Bisexuella

Bisexuella personer hamnar ofta under radarn i samhället. Samhället generellt har inte förstått att folk kan vara bisexuella.¹⁹⁴

Antalet bisexuella som har en ovetande heterosexuell partner ökar. Det förekommer att bisexuella hotas av sin make eller maka att hängas ut som homosexuell i media. Det kan också handla om utpressning, t.ex. om krav

---

¹⁸⁵ Biggy, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

¹⁸⁶ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹⁸⁷ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

¹⁸⁸ Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala maj 2014

¹⁸⁹ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

¹⁹⁰ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

¹⁹¹ Biggy, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

¹⁹² Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

¹⁹³ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

¹⁹⁴ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

på att de gemensamma barnen ska få gå i en bättre [och dyrare] skola eller att familjen ska bo i ett större och finare hus för att inte maken eller maken ska rapportera partnern till polisen eller höra av sig till media. Det förutsätts att om maken har sex med andra män får han pengar för det som övriga familjen ska ha del av. Den här trenden har pågått sedan efter 2009.¹⁹⁵

8.5. Transpersoner

Stigmatiseringen kring transpersoner handlar inte om sexualitet utan om att de personerna inte uppträder och beter sig såsom förväntat utifrån sin könstillhörighet, dvs. en man som är transperson uppför sig inte som en man.¹⁹⁶ Transpersoner accepteras inte i samhället. De personer som det är visuellt synbart att de är transpersoner, eller när frågan om vilket kön de tillhör uppstår, får utstå kränkningar och det uppstår säkerhetsproblem för personen. Transpersoner är de inom hbt-sfären som är mest utsatta i det ugandiska samhället, och deras möjligheter att röra sig i samhället är begränsade. De avråds av säkerhetsskäl från att använda sig av taxibilar eller bussar och har därför börjat använda sig av boda-boda, som är en motorcykeltaxi.¹⁹⁷ En av Lifos samtalspartner uppgav dock att boda-bodaförarna är undersysselsatta killar som förser polisen och samhället med information. Säkrast är att använda privata transportmedel, som egen bil, men det är dyrt.¹⁹⁸

För de som identifieras som transpersoner kan det vara svårt att få jobb. Många transpersoner har enklare arbeten eller är egna företagare med mindre företag. En av Lifos samtalspartner, som är engagerad i hbt-frågan, uppgav att hen inte kände till något större företag som hade en transperson anställd.¹⁹⁹

Det är inte möjligt att genomgå operation för könskorrigering i Uganda.²⁰⁰

Det syns ofta tydligt om en person är transvestit, vilket leder till att de drar till sig allmänhetens uppmärksamhet. Polisen plockar upp dem även om de inte åtalas. Ett stort problem för transvestiter är att åka allmänna transportmedel där de särbehandlas.²⁰¹

---

¹⁹⁵ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

¹⁹⁶ Mutesi, Fridah, jurist, Human Right Awareness and Promotion Forum, samtal i Kampala maj 2014

¹⁹⁷ Människorättsorganisation för asyl- och flyktingfrågor (B), samtal i Kampala maj 2014

¹⁹⁸ Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

¹⁹⁹ Ibid.

²⁰⁰ Människorättsorganisation för asyl- och flyktingfrågor (B), samtal i Kampala maj 2014

²⁰¹ Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala maj 2014

8.6. Intersexuell person²⁰²

Intersexuella personer betraktas ur ett medicinskt perspektiv. Det innebär att man ser dessa personer som om de har en kroppslig åkomma som kan rättas till medicinskt.²⁰³

9. Att som homosexuell komma ut och leva öppet

Den som inte kommit ut som homosexuell, och lyckas dölja detta för sin omgivning, riskerar inte någon diskriminering i Uganda.²⁰⁴ Flera av Lifos samtalspartner som själva är homosexuella berättade att de kommit ut för den närmaste familjen och för sina vänner, men inte för släkten i stort. De berättar inte för hela bekantskapskretsen och är inte öppna med sin sexuella läggning för samhället i stort.²⁰⁵ Familjer reagerar förstås olika. De kan mötas av acceptans,²⁰⁶ men inte av förståelse. Det förekommer att den som berättar om sin homosexualitet utesluts från familjen.²⁰⁷ En av Lifos samtalspartner har berättat för sin närmaste familj. En familjemedlem har en position inom regeringen och har tagit fram det lagförslag som begränsar NGO:er i sin verksamhet. Agerandet gentemot den homosexuella bestäms utifrån familjemedlemmens position.²⁰⁸

Den diskriminering som homosexuella som kommit ut drabbas av inom familjen och skolan tas till en offentlig nivå, så tillvida att om du kastas ut från din familj eller tvingas sluta skolan märker din omgivning detta. Den homosexuella hamnar i sådana lägen lätt i missbruksproblematik.²⁰⁹

9.1.1. Lifos analys

Lifos noterar att den som inte kommer ut som hbt-person, och därutöver av det ugandiska samhället uppfattas tillhöra den heterosexuella normen, inte diskrimineras i samhället. Det bör dock påpekas att anledningen till detta är att vederbörande inte avviker från den heterosexuella normen. Om denne skulle välja att berätta om sin homosexualitet eller på annat sätt röja sin sexuella läggning förändras situationen för honom eller henne.

9.2. Mötesplatser

Innan den nya lagen, Anti-Homosexuality Act 2014, antogs fanns ställen att gå till som hade en vänlig inställning till hbt-personer. Nu kan man inte gå dit dagligen längre, eftersom det skulle innebära att stället får problem om

²⁰² Med intersexuell avses anatomiska skillnader hos en individ som innebär att kroppen och anatomin inte entydigt kan kategoriseras som varken man eller kvinna. Begreppet DSD (Disorder of sex development) används också. Det finns stora variationer som innefattas i begreppet.

²⁰³ Människorättsorganisation för asyl- och flyktingfrågor (B), samtal i Kampala maj 2014

²⁰⁴ Västerländsk ambassad i Kampala (E), samtal i Kampala maj 2014

²⁰⁵ Mutesi, Fridah, jurist, Human Rights Awareness and Promotion Forum, samtal i Kampala maj 2014

²⁰⁶ Kimbugwe, Moses, SPECTRUM Uganda Initiatives Inc., samtal i Kampala maj 2014

²⁰⁷ Ugandisk hbt-aktivist (A); Internationell organisation i Kampala (C); samtal i Kampala maj 2014

²⁰⁸ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

²⁰⁹ Kimbugwe, Moses, SPECTRUM Uganda Initiatives Inc., samtal i Kampala maj 2014

det ses många hbt-personer där.²¹⁰ En del av Lifos samtalspartner som är hbt-personer uppgav att de går till samma ställen som de brukat göra tidigare. Det som skiljer är att de nu blivit verbalt förolämpade. Efter nya lagens antagande har utrymmet att mötas offentligt minskat, liksom antalet workshops i hbt-frågor.²¹¹ En del barer som profilerat sig mot hbt-samfundet har stängt på grund av rädsla efter nya lagen att ses som att de sysslar med främjande av homosexualitet.²¹²

Den som är ny i Kampala och vill komma i kontakt med andra hbt-personer kan googla sig fram. Det kan också hända att man känner någon som känner någon och den vägen kan få kontakter inom hbt-sfären. Information om mötesplatser delas inom hbt-samfundet i chat-grupper. En hbt-organisation uppgav att det dock förekommer såväl telefonavlyssning som avlyssning av e-post.²¹³

10. Hbt-organisationer

Det finns ett antal organisationer i Uganda som arbetar med hbt-frågan. Det är främst homosexuella män och lesbiska i fokus, även om de andra grupperna inom hbt också har en plats i organisationerna.²¹⁴ Det är mer vanligt att unga homosexuella män ansluter sig till en hbt-organisation än andra hbt-personer.²¹⁵

Den nya lagens, Anti-Homosexuality Act 2014, skrivning om att förbjuda främjande av homosexualitet har lett till att hbt-organisationer har förlorat allierade och partner. De förlorar även medlemmar.²¹⁶

Regeringen har infiltrerat hbt-organisationerna och har eget folk inom dem.²¹⁷ Därför finns det procedurer för hur nya medlemmar välkomnas. Det innebär bland annat att den som vill bli medlem får svara på frågor om hur vederbörande hittade hbt-organisationen. Det kan också innebära att man genom personens partner gör en kontroll av vem vederbörande är.²¹⁸

Det finns organisationer, såsom Human Rights Awareness, som bistår hbt-personer med juridisk hjälp utan kostnad. Den finansieras av stiftelser, sympatisörer, andra länder samt är en medlemsorganisation.²¹⁹ Andra organisationer som ger kostnadsfri juridisk rådgivning för hbt-personer är

---

²¹⁰ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

²¹¹ Biggy, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

²¹² Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

²¹³ Biggy, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

²¹⁴ Internationell organisation i Kampala (C); Kimbugwe, Moses, SPECTRUM Uganda Initiatives Inc., Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers; samtal i Kampala maj 2014

²¹⁵ Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

²¹⁶ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

²¹⁷ Ibid.

²¹⁸ Biggy, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

²¹⁹ Mutesi, Fridah, jurist, Human Right Awareness and Promotion Forum, samtal i Kampala maj 2014

Legal Aid, HIRAF, Refugee Law Project och Sexual Minorities in Uganda (SMUG).²²⁰

Den andra pridefestivalen i Entebbes botaniska trädgård anordnades, med polisens goda minne, sommaren 2013.²²¹ Den fjärde pridefestivalen planeras att hållas sommaren 2015²²² och genomfördes ute på landsbygden.²²³

11. Risker

Homosexuella män är mer utsatta än lesbiska kvinnor med anledning av att de förutsätts ha penetrerande analsex. Kvinnor är å andra sidan generellt mer sårbara och utsatta än män i samhället.²²⁴

Lifos samtalspartner har gett olika uppgifter om vilka inom hbt-grupperna som är mest utsatta för risk. Många uppger dock att på gräsrotsnivå är det mest riskfyllt för dem som till det yttre framstår som transpersoner och transvestiter.²²⁵ Vidare anges homosexuella män, framförallt feminina homosexuella män, till stor del riskera att bli utsatta för trakasserier liksom även lesbiska butch women.²²⁶ Homosexuella män och lesbiska kvinnor som inte kommit ut, och som inte visuellt avviker från den heterosexuella normen, riskerar inte att dra uppmärksamheten till sig.²²⁷ Lifos noterar att detta gäller under förutsättning att de inte avslöjar sig genom exempelvis ett förflutet ord eller innehav av litteratur som uppfattas som misstänkt hbt-anknuten.

Högprofilerade hbt-personer löper stor risk att utsättas för trakasserier, men å andra sidan har dessa personer ofta goda kontakter i samhället. De kan ringa polischefen eller någon hög politiker eller västlig ambassad om hjälp om något händer. Däremot öppet homosexuella män, som inte är välkända offentliga personer, förefaller råka ut för incidenter t.ex. att de ombeds att lämna sina hem. Människorättsförespråkare, särskilt de som identifierar sig som homosexuella eller transpersoner, är utsatta för risk att trakasseras liksom flyktingar som kommit till Uganda och anfört hbt-skäl.²²⁸

Den största risken för hbt-personer i Uganda är att familjen, vännerna, boda-bodaförarna²²⁹ med flera i samhället, som man rimligen ska kunna lita på,

²²⁰ Kontor för mänskliga rättigheter (G), samtal i Kampala maj 2014

²²¹ Västerländsk ambassad i Kampala (E), samtal i Kampala maj 2014

²²² Opus News, *Despite oppression, Uganda LGBT to celebrate Pride this summer*, 2015-04-26, <http://opusnews.com/2015/04/26/despite-oppression-uganda-lgbt-to-celebrate-pride-this-summer/> (hämtad 2015-07-02)

²²³ Västerländsk ambassad i Kampala (E), telefonsamtal 2015-08-17

²²⁴ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

²²⁵ Människorättsorganisation för asyl- och flyktingfrågor (B), samtal i Kampala maj 2014

²²⁶ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers; Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I); samtal i Kampala maj 2014

²²⁷ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

²²⁸ Människorättsorganisation för asyl- och flyktingfrågor (B), samtal i Kampala maj 2014

²²⁹ Boda-boda är ugandisk motorcykeltaxi.

inte är pålitliga.²³⁰ De kan vända hbt-personen ryggen, vilket är allvarligt i ett samhälle som bygger på kontakter och där familjen i avsaknad av utbyggda socialförsäkringssystem spelar en central roll. De kan också anmälas till polisen.²³¹ Hbt-personer kan få ett visst skydd från staten för övergrepp som de utsätts för, såsom t.ex. lynchningar, men de kan inte räkna med skydd från andra samhällsmedborgare.²³²

11.1. Risker för aktivister och advokater i hbt-fall

Advokater som engagerar sig för hbt-frågan eller för enskilda hbt-personer antas av omgivningen vara homosexuella. Det leder till att de, eftersom de associeras med homosexuella, måste lämna vissa uppdrag.²³³ En av Lifos samtalspartner uppgav att när hon berättade för sin familj att hon arbetade med hbt-frågor ombads hon av familjen att sluta. I andra familjer finns inte utrymme att lyfta frågan alls. Det finns de som attackeras av allmänheten för att de arbetar med hbt-frågor.²³⁴ Advokater som arbetar för staten hanterar inte hbt-ärenden.²³⁵

Hbt-aktivister har ett visst skydd från staten, men inte från andra samhällsmedborgare.²³⁶

Uganda har tidigare varit en skyddad zon för aktivister i hbt-frågan, men det utrymmet finns inte längre och aktivisterna har fått se sig om efter någon annan stans att vara.²³⁷

12. Tillgång till hälsovård

Alla hälsokliniker är gratis. Det finns en specifik hälsoklinik i Mulago-sjukhuset i Kampala. Regeringen har startat Most at Risk Population Initiative som är till för sexarbetare, fiskare, män i uniform samt män som har sex med män. Det finns dock ett problem med initiativet eftersom grupperna inte vill ses tillsammans. Därutöver finns i Kampala en klinik för homosexuella män som är öppen två gånger i veckan.²³⁸

Ingen inom medicinska yrken har i Uganda fått utbildning i rådgivning för hbt-personer. Det innebär att om en hbt-person söker hälsovård blir personalen chockad och den som söker vården får lära hälsovårdaren om hbt och den situation en hbt-person befinner sig i. Beskedet som kommer att ges är att hbt-personen ska förändra sig [och bli heterosexuell]. Det är inte

²³⁰ NGO i Kampala (H), samtal i Kampala mej 2014

²³¹ Människorättsorganisation för asyl- och flyktingfrågor (B), samtal i Kampala maj 2014

²³² NGO i Kampala (H), samtal i Kampala maj 2014

²³³ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

²³⁴ NGO i Kampala (H), samtal i Kampala maj 2014

²³⁵ Mutesi, Fridah, jurist, Human Right Awareness and Promotion Forum, samtal i Kampala maj 2014

²³⁶ NGO i Kampala (H), samtal i Kampala maj 2014

²³⁷ Ibid.

²³⁸ Russel, Asia, samtal i Kampala maj 2014

nödvändigtvis så att personalen inom hälsovården inte vill hjälpa hbt-personer, men de vet inte hur de ska hantera dem.²³⁹

Hbt-personer är ofta rädda för att uppsöka läkare, rädda för att behöva svara på de frågor som kommer att ställas. Detta trots att läkarna har avlagt sin läkared och det råder tystnadsplikt för sjukvårdspersonalen i Uganda. Hälsoarbetare kan dock bryta mot tystnadsplikten om det finns misstanke om upprepad homosexualitet. Det finns i samhället inte någon förståelse för läkare som förser brottslingar med hälsovård.²⁴⁰

Hbt-personer får felaktig behandling, främst när det gäller sexuell och reproduktiv hälsa. Om läkaren ber dem komma tillbaka tillsammans med sin partner kommer hbt-personen sannolikt inte att göra det. Hbt-personer delar ofta mediciner med sin partner. När det kommer till mer allmängiltiga sjukdomar, som t.ex. malaria, är det lite lättare att få rätt behandling. En viss infektion kan gå runt i en grupp, i de fall människor delar sexpartner.²⁴¹

13. Media

Medias roll är viktig i hbt-frågan. Många i Uganda är läskunniga och ännu flera lyssnar på radio.²⁴² Tabloidpressen hänger ut personer, inte bara homosexuella utan det har även varit drev mot exempelvis män på universitetets parkeringsplats som stöter på studenter, eller män i Kampala som dricker mycket. Under såväl 2009 som i februari 2014 var det mediedrev mot homosexuella i tabloider. Det handlar om att exploatera en situation.²⁴³ Mediedrevet klingade sedan av till en mer nyanserad debatt om sexualitet i t.ex. tidningen Daily Monitor. En fråga som diskuterades var varför hbt är accepterat i väst men inte polygami.²⁴⁴ Media har dock bara följt den politiska eliten, frågan har inte drivits av folket. De allra flesta ugandier, uppskattningsvis 90 %, är emot hbt-personer, men det är inte den breda massans största problem eller angelägenhet.²⁴⁵

En samtalspartner vid en ugandisk organisation vars syfte bland annat är att hjälpa såväl journalister som regeringen vad gäller pressfrihet uppgav att det finns radio som sänder program där hbt-frågan tas upp. Däremot om en radiostation skulle ha ett program som regelbundet sänder om hbt-frågan skulle denna förlora sin licens att sända radio. Det finns möjlighet att publicera nyanserade artiklar i ämnet. Den journalist som gör det kan dock bli kallad öknamn och anklagas för att vara homosexuell själv.²⁴⁶

---

²³⁹ Ibid.

²⁴⁰ Ibid.

²⁴¹ Russel, Asia, samtal i Kampala maj 2014

²⁴² Västerländsk ambassad i Kampala (E), samtal i Kampala maj 2014

²⁴³ Mwesige, Peter, verkställande director, Democratic Governance Facility, samtal i Kampala maj 2014

²⁴⁴ Västerländsk ambassad i Kampala (E), samtal i Kampala maj 2014

²⁴⁵ Mwesige, Peter, verkställande director, Democratic Governance Facility, samtal i Kampala maj 2014

²⁴⁶ Ibid.

Journalisterna är generellt sett inte så öppensinnade att de lyssnar på andra sidans åsikter och deras jäv är av större vikt för vad som publiceras än deras rädsla att bli stämda. Den problematiken är dock inte begränsad endast till hbt-frågan.²⁴⁷ En annan av Lifos samtalspartner uppgav att diskussionen om huruvida homosexualitet är en del av personligheten eller om det är individens val inte är tillåten i media och menar att debatten i frågan har tagits tillfånga.²⁴⁸

13.1. Enskilda medier

En av de huvudsakliga aktieinnehavarna i tidningen Red Pepper är en av president Musevenis bröder. Red Pepper återger dock officiellt inte regeringens åsikter. Red Pepper är den tidning som når flest läsare, även på landsbygden. Även tidningen Daily Monitor når många läsare. Bukede är skriven på luganda och distribueras i de centrala delarna av landet där folkgruppen buganda bor. Tidningen Hello har en ugandisk version. Analfabetismen är en faktor och på landsbygden lyssnar många på radio.²⁴⁹

14. Lagar gällande homosexualitet

14.1. Historisk tillbakablick

Första gången homosexualitet kriminaliserades i Uganda var under den viktorianska eran under kolonisationen. Homosexualitet var då kriminaliserat i Storbritannien. När Uganda var del av det Brittiska protektoratet innebar det att de brittiska lagarna blev tillämpliga i Uganda. År 1860 skapade britterna en strafflag i Indien, som också tillämpades i Uganda och andra kolonier, där homosexualitet kriminaliserades. År 1930 utvecklade Uganda sin första strafflag, som inspirerats av den indiska lagen. Det var således inte afrikanska värderingar som låg till grund för kriminaliseringen, utan de koloniala.²⁵⁰

14.2. Strafflagen

I strafflagen, The Penal Code Act, är homosexualitet kriminaliserat i artikel 145 till 150. Av paragraf 145 framgår att den som har sexuellt umgänge med en person mot naturens ordning, har sexuellt umgänge med ett djur eller tillåter en manlig person att ha sexuellt umgänge med honom eller henne mot naturens ordning, begår ett brott och är skyldig till livstids fängelse.²⁵¹

---

²⁴⁷ Ibid.

²⁴⁸ NGO i Kampala (H), samtal i Kampala maj 2014

²⁴⁹ Kontor för mänskliga rättigheter (G), samtal i Kampala maj 2014

²⁵⁰ Ibid.

²⁵¹ The Penal Code Act, kapitel 120, artikel 145,
http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=170005 (hämtad 2015-06-25)

- Any person who –
- (a) has carnal knowledge of any person against the order of nature;
  - (b) has carnal knowledge of an animal; or
  - (c) permits a male person to have carnal knowledge of him or her against the order of nature,
- commits an offence and is liable to imprisonment for life.²⁵²

Strafflagen kriminaliserar inte homosexualitet som sådant utan bara sexuellt umgänge som är mot naturens ordning,²⁵³ dvs. analsex är straffbart.²⁵⁴

I och med att the Anti-Homosexuality Act ogiltigförklarades i augusti 2014 (se avsnitt 14.3) används strafflagen i hbt-ärenden. Det har skett vid ett par tillfällen. Det ena tillfället gällde ett seminarium som skulle ha hållits för flera år sedan, men som etikministern stängde ned med hänvisning till att det var olaglig verksamhet. Domen, enligt strafflagen, föll i början av 2015 med utslaget att det var rätt att avbryta seminariet.²⁵⁵

14.3. The Anti-Homosexuality Act

I december 2013 antog parlamentet en ny lag gällande homosexualitet. *The Anti-Homosexuality Act*²⁵⁶ från 2014 antogs av parlamentet den 20 december 2013 och kungjordes i mars 2014.²⁵⁷ I den nya lagen förbjuds inte bara den sexuella akten utan även främjande av homosexualitet. Det är inte klargjort vad främjande innebär.²⁵⁸ Främjande kan täcka in ett vitt spektrum, såsom finansiella bidrag till organisationer som arbetar med hbt-frågan, engagemang i skolor, anknytning till rörelsen för homosexuellas rättigheter och att hbt-personer träffas tillsammans.²⁵⁹ Fokus med den nya lagen har hamnat på främjande, eftersom uppfattningen att homosexualitet är något som man lär sig är obestridd.²⁶⁰ En samtalspartner uppgav för Lifos att regeringen definierar främjande som engagemang i hbt-frågan i skolor, anknytning till rörelser för homosexuellas rättigheter och hbt-personer som träffas.²⁶¹

Lagen introducerades första gången 2009 men efter stark press från det internationella samfundet valde president Museveni att inte driva förslaget vidare. Lagförslaget återintroducerades efter valen den 31 oktober 2011. Parlamentsledamoten David Bahati har stöd av presbyterianer, kyrkor från USA och medlemmar i partiet National Resistance Movement (NRM).

²⁵² The Penal Code Act, kapitel 120, artikel 145,

http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=170005 (hämtad 2015-06-25)

²⁵³ Kontor för mänskliga rättigheter (G), samtal i Kampala maj 2014

²⁵⁴ Människorättsorganisation för asyl- och flyktingfrågor (B), samtal i Kampala maj 2014

²⁵⁵ Västerländsk ambassad (E), telefonsamtal 2015-08-17

²⁵⁶ The Anti-Homosexuality Act 2014, <http://www.refworld.org/pdfid/530c4bc64.pdf> (hämtad 2015-07-08)

²⁵⁷ Mutesi, Fridah, Human Rights Awareness and Promotion Forum, samtal i Kampala maj 2014

²⁵⁸ Västerländsk ambassad i Kampala (F), samtal i Kampala maj 2014

²⁵⁹ Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

²⁶⁰ Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala maj 2014

²⁶¹ Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

David Bahati och Rebecca Kadaga, talman i parlamentet sedan 2011, har drivit fram det nya lagförslaget. Rebecca Kadaga har en personlig vendetta med president Yoweri Museveni.²⁶²

En petition har lämnats in angående om lagen är förenlig med konstitutionen.²⁶³ Konstitutionsdomstolen tog upp ärendet i augusti 2014 vilket ledde till att domstolen ogiltigförklarade lagen. Det fanns därefter under hösten 2014 en diskussion om huruvida ett nytt liknande lagförslag skulle läggas fram. Det har dock i augusti 2015 ännu inte kommit något nytt lagförslag.²⁶⁴

Implementeringen av den nya lagen kan bli politiskt kostsam och därför finns det anledning att tro att regeringen inte vill implementera den. Å andra sidan är trycket från de breda folklagren stort för en sådan implementering.²⁶⁵

14.4. Effekter av Anti-Homosexuality Act i samhället

Innan Anti-Homosexual Act 2014 antogs brydde sig ugandierna i gemen inte så mycket om hbt-frågorna. Nu har frågorna kommit i strålkastarljuset och polisen uppmärksammar hbt-personer.²⁶⁶

Lagen har inneburit att personer och företag inte vill bli associerade med, eller sedda med, homosexuella.²⁶⁷ Det innebär bland annat att mötesplatser, såsom nattklubbar, kan hamna på svarta listan. En annan effekt av den nya lagen är att bankkonton svartlistas och att organisationer som arbetar med hbt-frågor inte längre kan ta emot pengar på sina konton.²⁶⁸ Ingen vill finansiera arbete med ungdomar i hbt-frågan.²⁶⁹ Att främjande av homosexualitet har förbjudits har även inneburit att folk rapporterar homosexuella till polisen i rädsla för att annars ses som någon som främjar hbt.²⁷⁰

Även om lagen av konstitutionsdomstolen ogiltigförklarades i augusti 2014 finns de känslor kvar som piskats upp i samhället i samband med lagens antagande samt även i samband med lagens ogiltigförklarande.²⁷¹

14.5. NGO Registration Bill

Det finns i augusti 2015 ett lagförslag, NGO Registration Bill, som om det antas kommer att påverka möjligheten för NGO:er att registrera sig och

---

²⁶² Kontor för mänskliga rättigheter (G), samtal i Kampala maj 2014

²⁶³ Ibid.

²⁶⁴ Västerländsk ambassad i Kampala (E), telefonsamtal 2015-08-17

²⁶⁵ NGO i Kampala (H), samtal i Kampala maj 2014

²⁶⁶ Mutesi, Fridah, jurist, Human Right Awareness and Promotion Forum, samtal i Kampala maj 2014

²⁶⁷ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

²⁶⁸ Biggy, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

²⁶⁹ Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala maj 2014

²⁷⁰ Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

²⁷¹ Västerländsk ambassad i Kampala (E), telefonsamtal 2015-08-17

verka i Uganda. I förslaget finns formuleringar om statens inflytande samt om vilka NGO:er som ska få finnas. Lagförslaget kommer framförallt försvåra för NGO:er som arbetar med påverkansarbete och kommer att, om det antas, innebära att hbt-organisationer får svårare att verka i framtiden. Det är oklart när lagen kommer att antas.²⁷²

15. Polisens agerande

Uppgifter om hur många ärenden som den nya lagen, Anti-Homosexual Act, har lett till fram till maj 2014 varierar men rör sig mellan 80 och 88 ärenden. Dessa ärenden handlar om avhysningar från bostaden, lynchningar och arresteringar och inkluderar även ärenden som drabbat personer som lever som flyktingar i Uganda. Det är en kraftig ökning av antalet anmälningar mot hbt-personer.²⁷³

Implementeringen av den nya lagen var vid Lifos besök i Uganda i maj 2014 ännu inte helt tydlig. Polisen är utbildad och använder inte den nya lagen efter att den antagits.²⁷⁴ För den som arresterades var det inte tydligt på vilka grunder man arresterades. Anklagelsen är för att ha utfört ”brott mot naturens ordning”, en grund som inte finns i Anti-Homosexual Act från 2014. Det saknas riktlinjer för vad anklagelsen ska gälla.²⁷⁵

Den vanligaste historien som leder till att polisen arresterar en hbt-person är att någon tipsat polisen som arresterar vederbörande. I samband med arresteringen genomsöks huset. Hittas kondomer eller läsbart material som skulle kunna tyda på homosexualitet görs en medicinsk undersökning om analsex genomförs. Har analsex förekommit är det tillräckliga bevis för homosexualitet. Hbt-personer hålls vanligen kvar längre tid än andra. De utsätts för exponering i media och för medicinska undersökningar och utsätts för brutal behandling. Det förekommer att de utsätts för utpressning av pengar.²⁷⁶

Polisen tar vanligen inte den homosexuella till domstol utan håller honom i arresten i två veckor och vill ha betalt, dvs. en muta. Dels för att få mutan, men dels också för att de har svårt att vinna i domstol. Den som åtalas enligt strafflagen måste bli påkommen i den sexuella akten. Vid arresteringen dokumenteras inte något, men du kan få ett dokument att du har arresterats.²⁷⁷

Det finns en rädsla bland hbt-personer att rapportera till polisen om övergrepp eller andra brott man blivit utsatt för. Man är rädd att bli utfrågad av polisen och att det då avslöjas eller misstänks att man är en hbt-person,

---

²⁷² Ibid.

²⁷³ Västerländsk ambassad i Kampala (F), samtal i Kampala maj 2014

²⁷⁴ Kontor för mänskliga rättigheter (G), samtal i Kampala maj 2014

²⁷⁵ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

²⁷⁶ Mutesi, Fridah, jurist, Human Right Awareness and Promotion Forum, samtal i Kampala maj 2014

²⁷⁷ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

och att det slutar med att hbt-personen blir arresterad i stället.²⁷⁸
Högprofilerade hbt-aktivister med goda kontakter behandlas dock oftare korrekt. De kan kontakta någon högt uppsatt i samhället som kontaktar den högste polischefen, som sedan kontaktar polisen vid aktuellt häkte.²⁷⁹

Polisen torterar inte homosexuella, men medfångar kan göra det. Polisen öppnar dörren till en cell och meddelar att där finns en homosexuell man som då riskerar bli slagen och våldtagen av medfångar.²⁸⁰

15.1. Utpressning

Hbt-personers situation i detta avseende bör sättas i den ugandiska kontexten. Generellt sett är det vanligt att ge polismannen som ska hjälpa till lite pengar för att facilitera ärendet. Det gäller alla typer av brott. Då hanteras ärendet på ett annat sätt än om betalning inte skett. Det innebär att ekonomiska resurser är en faktor för alla i Uganda. Tillhörighet till en högre samhällsklass, och de kontakter i samhällets övre skikt som det kan ge tillgång till, är en annan faktor som gör att det skiljer sig åt vilken bakgrund den har som vänder sig till polisen för att anmäla ett brott. En fattig person från slummen har inget annat val än att vända sig till närmaste polisstation, utan att kontakta någon högre upp i samhällshierarkin.²⁸¹ Poliserna på den lokala polisstationen kommer inte att rapportera eller registrera de ärenden som de får in och där de utövar utpressning. Det innebär att polisen på högre nivå inte har så mycket inflytande över lokala polisens agerande.²⁸²

De flesta arresteringar av hbt-personer handlar om utpressning av pengar. Ofta agerar polisen efter ett tips från en granne. Det är inte bara hbt-personer som drabbas, men de är särskilt utsatta eftersom deras villkor är mera synliga.²⁸³ Personen som arresterats åtalas under artikel 145 i strafflagen, ställs inför domstol och frigges mot borgen. När mutan är betald är man fri att gå. Om vederbörande blir arresterad igen blir det fråga om nya mutor. Den som tar hjälp av en advokat kan inte muta sig ut.²⁸⁴

Det förekommer att en avslutad homosexuell relation leder till att den försmådde parten idkar utpressning av pengar. Denne påtalar för polisen att den andre är homosexuell.²⁸⁵ Det förekommer att fattiga utövar utpressning

---

²⁷⁸ Mutesi, Fridah, jurist, Human Right Awareness and Promotion Forum; Människorättsorganisation för asyl- och flyktingfrågor (B); Västerländsk ambassad i Kampala (D); samtal i Kampala maj 2014

²⁷⁹ Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala maj 2014

²⁸⁰ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

²⁸¹ Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala maj 2014

²⁸² Kontor för mänskliga rättigheter (G), samtal i Kampala maj 2014

²⁸³ Ibid.

²⁸⁴ Abang, Jay, FARUG, samtal i Kampala maj 2014

²⁸⁵ Mutesi, Fridah, jurist, Human Right Awareness and Promotion Forum, samtal i Kampala maj 2014

mot sina partner.²⁸⁶ De känner då inte till att ett sådant uttalande påverkar dem själva.²⁸⁷

En av Lifos samtalspartner uppgav att han inte hört talas om utpressning av heterosexuella män, under förespegling att de skulle vara homosexuella.²⁸⁸

16. Domstolars agerande

Vid Lifos besök i Uganda i maj 2014 hade ännu ingen blivit ställd inför domstol i enlighet med den nya lagen, Anti-Homosexual Act 2014.²⁸⁹ De flesta ärenden där någon har blivit arresterad på grund av att denne är en hbt-person tas inte upp i domstolen.²⁹⁰

---

²⁸⁶ Forskarassistent vid Makerere Universitetet (I), samtal i Kampala maj 2014

²⁸⁷ Mutesi, Fridah, jurist, Human Right Awareness and Promotion Forum, samtal i Kampala maj 2014

²⁸⁸ Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

²⁸⁹ Kimbugwe, Moses, SPECTRUM Uganda Initiatives Inc., samtal i Kampala maj 2014

²⁹⁰ Mutesi, Fridah, Human Right Awareness and Promotion Forum, samtal i Kampala maj 2014

Källförteckning

Elektroniska källor

The Anti-Homosexuality Act 2014,

<http://www.refworld.org/pdfid/530c4bc64.pdf> (hämtad 2015-07-08)

Civil Society Coalition on Human Rights and Constitutional Law

(CSCHRCL) Human Rights Awareness and Promotion Forum (HRAPF)

Rainbow Health Foundation (RHF) Sexual Minorities Uganda (SMUG) &

Support Initiative for Persons with Congenital Disorders (SIPD), *Uganda*

Report of Violations Based on Sex Determination, Gender Identity, and

Social Orientation, 2014-10-01,

http://www.hrapf.org/sites/default/files/publications/uganda_violations_report_october_2014.pdf (hämtad 2015-08-19)

Landguiden, *Uganda*, betaltjänst,

<http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Uganda> (hämtad 2015-07-08)

Opus News, *Despite oppression, Uganda LGBT to celebrate Pride this*

summer, 2015-04-26, [http://opusnews.com/2015/04/26/despite-oppression-](http://opusnews.com/2015/04/26/despite-oppression-uganda-lgbt-to-celebrate-pride-this-summer/)

[uganda-lgbt-to-celebrate-pride-this-summer/](http://opusnews.com/2015/04/26/despite-oppression-uganda-lgbt-to-celebrate-pride-this-summer/) (hämtad 2015-07-02)

The Penal Code Act,

http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=170005 (hämtad 2015-06-25)

Tryckta källor

Otiso, Kefa M, *Culture and Customs of Uganda*, Greenwood Press,

Westport, Connecticut * London, 2006

Muntliga källor

Abang, Jay, Freedom and Roam Uganda (FARUG), samtal i Kampala maj 2014

Biggy, Freedom and Roam Uganda (FARUG), samtal i Kampala maj 2014

Dennis, Wamala, program manager, Icebreakers, samtal i Kampala maj 2014

Forskarassistent vid Makerere Universitetet, samtal i Kampala maj 2014

Internationell organisation i Kampala (C), samtal i Kampala maj 2014

Kimbugwe, Moses, SPECTRUM Uganda Initiatives Inc., samtal i Kampala maj 2014

Kontor för mänskliga rättigheter (G), samtal i Kampala maj 2014

Mutesi, Fridah, jurist, Human Rights Awareness and Promotion Forum, samtal i Kampala maj 2014

Mwesige, Peter, verkställande direktör, Democratic Governance Facility, samtal i Kampala maj 2014

Människorättsorganisation för asyl- och flyktingfrågor (B), samtal i Kampala maj 2014

NGO i Kampala (H), samtal i Kampala maj 2014

Russel, Asia, samtal i Kampala maj 2014

Senyonjo, Christopher, biskop, St. Paul's Reconciliation and Equality Center, samtal i Kampala maj 2014

Ugandisk hbt-aktivist (A), samtal i Kampala maj 2014

Västerländsk ambassad i Kampala (D), samtal i Kampala maj 2014

Västerländsk ambassad i Kampala (E), samtal i Kampala maj 2014

Västerländsk ambassad i Kampala (F), samtal i Kampala maj 2014

Ordlista

Butch maskulin kvinna

Lipstick woman (lesbian) feminin kvinna (feminin lesbisk kvinna)